

Menetluseeskiri

RISKIHINGDAMISE RAAMISTIK

FSC-PRO-60-006b V2-0 ET

Dokumendi number:	FSC-PRO-60-006b V2-0 ET
Kinnitamise ja vastuvõtmise kuupäev	Kinnitamiskuupäev 31. mai 2024
Ajakava	Ülemineku lõppkuupäev: ei kohaldata
Kontaktandmed märkuste edastamiseks	FSC International – Performance and Standards Unit Adenauerallee 134 53113 Bonn Germany Telefon: +49 -(0)228 -36766 -0 Faks: +49 -(0)228 -36766 -65 E-post : psu@fsc.org

Versiooni ajalugu

Avaldamiskuupäev: 1. juuli 2024

Jõustumiskuupäev: 1. juuli 2024

Versioon	Kirjeldus	Kuupäev
V1-0	Algne versioon.	November 2014
V2-0	Suuremad muudatused, et viia menetluseeskiri kooskõlla järgmiste dokumentide nõuetega: <FSC-POL-01-004 Policy for Association > (FSC seosepoliitika) ja Euroopa Liidu raadamisvabade toodete määrus (EL) 2023/1115 (raadamismäärus).	Mai 2024

© 2024 Forest Stewardship Council, A.C. Kõik õigused kaitstud
FSC® F000100

Käesoleva dokumendi autoriõigusega kaitstud osi ei tohi avalik-õiguslikel või kaubanduslikel eesmärkidel levitada, muuta, edastada, uuesti kasutada, taasesitada, uuesti postitada ega kasutada ilma avaldaja sõnaselge kirjaliku nõusolekuta. Lubatud on üksnes informatiivsel eesmärgil vaadata, alla laadida, printida ja levitada käesoleva dokumendi üksikuid lehekülgi.

SISSEJUHATUS

Käesoleva eeskirjaga määratakse kindlaks FSC riskihinnangute koostamise, ülevaatamise ja läbivaatamise menetluslikud ja sisulised nõuded. Praeguse versiooni väljatöötamisel on lähtutud järgmistest dokumentidest: Strategy for FSC Mix Products and Controlled Wood (FSC Mix toodete ja kontrollitud puidu strateegia), <[FSC-POL-01-007 Policy to Address Conversion](#)> (Maakasutuse muutmist käsitlev poliitika), Euroopa Liidu määrus raadamisvabade toodete kohta (EL) 2023/1115 (edaspidi: raadamismäärus)¹ ning <[FSC-POL-01-004 Policy for Association](#)> (seosepoliitika).

Riskihindamise raamistikus <[FSC-PRO-60-006b](#)> on kirjeldatud kahte liiki protsesse, mida võib kasutada FSC riskihinnangu koostamiseks või läbivaatamiseks, nimelt tsentraalne või laiapõhjaline protsess. Tsentraalset protsessi võib läbi viia FSC või Riskiteabe Liidus² osalev organisatsioon (edaspidi: „vastutav organisatsioon“), järgides käesolevas eeskirjas kirjeldatud menetlusnõudeid. Laiapõhjaline protsess viiakse läbi kodade tasakaalustatud tööühma kaudu ja selles järgitakse menetlusnõudeid, mis on kindlaks määratud dokumendis <[FSC-PRO-60-006 The Development and Revision of FSC Country Requirements](#)> (FSC riiginõuete väljatöötamine ja läbivaatamine), nii et FSC sotsiaal-, majandus- ja keskkonnakoja liikmeskonna vaatenurgad on võrdselt esindatud.

MÄRKUS. Dokument <[FSC-PRO-60-006 The Development and Revision of FSC Country Requirements](#)> (FSC riiginõuete väljatöötamine ja läbivaatamine) on praegu läbivaatamisel. Heakskiidetud versioon on kavas avaldada 1. juulil 2025. Menetlusnõuded, mida sisaldab riskihindamise raamistik <[FSC-PRO-60-006b](#)>, kooskõlastatakse menetlusnõuetega, mis on esitatud riiginõuete väljatöötamise ja läbivaatamise eeskirjas <[FSC-PRO-60-006 The Development and Revision of FSC Country Requirements](#)>.

¹ Allikas: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/1115, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud saaduste ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 995/2010.

² Rohkem teavet Riskiteabe Liidu kohta leiate järgmisel veebisaidil: <https://www.riskinformationalliance.org/>

SISUKORD

Sissejuhatus	4
Sisukord	5
Eesmärk	7
Ulatus	7
Viited	8
Terminid ja määratlused	9
Lühendid	15
Riskihinnangute koostamise ja läbivaatamise menetlusnõuded	16
I osa. Üldist	16
1 Üldised aspektid	16
2 Asjaomased isikud	16
II osa. Koostamise ja läbivaatamise nõuded	21
3 Protsessi registreerimine	21
4 Eelnõu koostamine	21
5 Konsulteerimine	22
6 Otsustamine	23
III osa. Säilitamine	24
7 Avaldamine ja rakendamine	24
8 Järelevalve ja ülevaatamine	24
Riskihinnangute sisu	25
IV osa. Üldnõuded	25
9 Üldised aspektid	25
V osa. Riskihindamine	26
10 Käsitusala määratlemine	26
11 Teabe kogumine ja hindamine	26
12 Allikaliikide kindlaksmääramine	27
13 Riskide määramine	27
14 Riskivähendamismeetmete kehtestamine	29
VI osa. Indikaatoripõhised nõuded	31

15	Kõrged kaitseväärtused (KKV)	31
16	Metsade maakasutuse muutmine ja metsade degradeerumine	34
17	Geneetiliselt muundatud organismid (GMOd)	35
VII osa. Riskihindamise indikaatorid		36
1. LISA. Sidusrühmad, kellega tuleb riskihindamise käigus konsulteerida		55
2. LISA. Riskihindamise näited geopoliitilise ulatuse ja allikaliikide alusel		57

EESMÄRK

Käesoleva menetluseeskirja eesmärk on sätestada nõuded, et tagada teatud tarnepiirkonnast pärit materjali hankimise riskide järjekindel ja usaldusväärne hindamine. FSC sertimise kontekstis on see seotud puidu ja/või mittepuiduliste metsasaaduste hankimisega standardi <FSC-STD-40-005 FSC kontrollitud puidu hankimise nõuded> alusel. Mittepuidulised metsasaadused, mis võivad kuuluda riskihindamise ulatusse, on üksnes bambus ja puude mittepuidulised saadused (nt kork, vaik, puukoor, kummi/lateks).

ULATUS

Käesolevat menetluseeskirja kohaldatakse FSC riskihinnangute koostajatele. Selles määratakse kindlaks järgmine:

- a) protsessi etapid ning nõuded riskihinnangute koostamiseks ja läbivaatamiseks tsentraalse protsessi käigus;
- b) kõigi riskihinnangute säilitamise nõuded olenemata protsessi tüübist;
- c) riski liigi määramise nõuded (s.t vähene risk või märkimisväärne risk); ja
- d) materjali hankimisega seotud riskivähendamismeetmete kehtestamise nõuded.

Käesoleva eeskirja I ja II osa kohaldatakse tsentraalsete protsesside suhtes. Käesoleva eeskirja III, IV, V, VI ja VII osa ning lisaid kohaldatakse kõikide, s.t nii tsentraalsete kui ka laiapõhjaliste riskihindamiste suhtes.

Käesoleva eeskirja IV, V, VI ja VII osa võib organisatsioon kasutada ettevõtte laiendatud riskihinnangu koostamiseks vastavalt standarditele <FSC-STD-40-005 FSC kontrollitud puidu hankimise nõuded> ja <FSC-STD-01-004 FSC regulatiivmoodul>.

Käesolevat dokumenti tuleb kasutada koosmõjus dokumendiga <FSC-PRO-60-006 The Development and Revision of FSC Country Requirements> (FSC riiginõuete väljatöötamine ja läbivaatamine), mis sisaldab menetlusnõudeid FSC riskihinnangute ja FSC standardite väljatöötamiseks ja läbivaatamiseks.

Käesolevat dokumenti loetakse kõikides aspektides normatiivseks, sealhulgas ulatus, jõustumis- ja kehtivuskuupäev, viited, terminid, määratlused, tabelid ja lisad, kui ei ole kindlaks määratud teisiti ja/või märgitud näitena.

VIITED

Järgmisena viidatud dokumendid on käesoleva dokumendi kohaldamisel asendamatud.

Kui viide ei sisalda versiooni numbrit, kohaldatakse viidatud dokumendi uusimat versiooni (kaasa arvatud kõik muudatused).

FSC-PRO-60-006	FSC riiginõuete väljatöötamine ja läbivaatamine
	Kõrge kaitseväärtuse kindlaksmääramise ühised suunised ³
	FSC Motion 20 Study on the Impacts of Large-Scale Forestry Operations in Global North and South (FSC 20. ettepanek Uurimus ulatuslike metsamajandamistööde mõju kohta globaalses põhjas ja lõunas)
	Põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsioon ⁴
	Rahvusvahelise tööorganisatsiooni (ILO) konventsioon nr 169 ⁵

³ Allikas: [Common Guidance for the Identification of HCV | HCV Network](#)

⁴ Allikas: [UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples | OHCHR](#)

⁵ Allikas: [C169 - Indigenous and Tribal Peoples Convention, 1989 \(No. 169\) \(ilo.org\)](#)

TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Käesoleva standardi kohaldamisel kasutatakse termineid ja määratlusi, mis on esitatud dokumentides <[FSC-PRO-60-006 The Development and Revision of FSC Country Requirements](#)> (FSC riiginõuete väljatöötamine ja läbivaatamine), <[FSC-STD-01-002 FSC Glossary of Terms](#)> (FSC terminite sõnastik), <[FSC-STD-01-001 FSC Principles and Criteria for Forest Stewardship](#)> (FSC säästva metsamajandamise põhimõtted ja kriteeriumid) ning alljärgnevalt.

Kontrollitud materjal (controlled material): materjal, mille kohta on antud kinnitus, et see vastab standardile <[FSC-STD-40-005 FSC kontrollitud puidu hankimise nõuded](#)>, ja mida kasutatakse organisatsioonisiselt FSC-tootmise toorainena.⁶

Maakasutuse muutmine (conversion): loodusliku metsaga kaetud või kõrge kaitseväärtusega alade inimtegevusest tingitud püsiv muutus. Seda võib iseloomustada liigilise ja elupaikade mitmekesisuse, struktuurse keerukuse, ökosüsteemi toimivuse või elatusvahendite ja kultuuriväärtuste märkimisväärne vähenemine. Maakasutuse muutmise mõiste hõlmab nii metsa järkjärgulist degradeerumist kui ka metsa kiiret ümberkujunemist.⁷

MÄRKUS. Maakasutuse muutmise määratlust kohaldatakse pärast 31. detsembrit 2020.

Raadamine (deforestation): metsa muutmine põllumajanduslikult kasutatavaks, olenemata sellest, kas see toimub inimtegevuse tagajärjel või mitte.⁸

Ökoregioon (ecoregion): suur maismaa- või veeala, millel on geograafiliselt eriomane liikide, looduslike koosluste ja keskkonnatingimuste kompleks. Ökoregiooni piirid ei ole fikseeritud ja selgepiirilised, vaid hõlmavad ala, mille piires olulised ökoloogia ja evolutsiooni protsessid on omavahel kõige tugevamas koostoimes.⁹

Tulemuslik kaitse (effective protection): looduskaitse tulemuslikkus mingil alal tuleb kindlaks määrata

- a) nii looduskaitse kvaliteedi
- b) kui ka looduskaitse kvantiteedi alusel.

Looduskaitse kvaliteet peab olema tõendatud õiguslikult kehtestatud kaitsealade võrgustikuga, mille kaitse on õiguslikult jõustatud. Kaitsealade võrgustik peab vastama IUCNi kategooriate 1-3 nõuetele (või nendega samaväärsetele).¹⁰ Lubatud on IUCNi kategooriad 4-6 (või nendega samaväärsed)¹⁰, kui kaitsealadel ei tehta ärilisel eesmärgil metsaraiet. Kaitsealade võrgustikus peavad olema esindatud kõik riigis leiduvad metsatüübid.

MÄRKUS. Õigusaktide jõustamine tehakse kindlaks asjaomaste indikaatorite riskihindamise käigus.

Looduskaitse kvantiteet loetakse piisavaks, kui kaitsealade miinimumhulk vastab eesmärkidele, mis kehtestati maismaaökosüsteemidele Kunmingi-Montreali üleilmse elurikkuse raamistikuga bioloogilise

⁶ Allikas: <[FSC-STD-40-005 Requirements for Sourcing FSC Controlled Wood](#)> (FSC kontrollitud puidu hankimise nõuded)

⁷ Allikas: <[FSC-POL-01-007 Policy to Address Conversion](#)> (Maakasutuse muutmist käsitlev poliitika)

⁸ Allikas: [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus \(EL\) 2023/1115, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud saaduste ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus \(EL\) nr 995/2010. Mõistete määratlused vastavalt 1. ptk artiklile 2.](#)

⁹ Allikas: [Terrestrial Ecoregions of the World | Publications | WWF \(worldwildlife.org\)](#) (Maailma maismaa-ökoregioonid | Publikatsioonid | WWF (worldwildlife.org))

¹⁰ Allikas: [Guidelines for applying the IUCN protected area management categories to marine protected areas | IUCN Library System](#) (Juhend IUCNi kaitseala haldamise kategooriate kohaldamiseks merekaitsealadele | IUCNi raamatukogusüsteem)

mitmekesisuse konventsiooni (CBD) alusel,¹¹ või on nendega samaväärne riikide puhul, kes ei ole bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ratifitseerinud.

Metsa degradeerumine (forest degradation): metsa struktuurimuutused, mis seisnevad:

- a) põlismetsade või looduslikult uuenevate metsade muutmises istandikeks või muud tüüpi metsamaaks; või
- b) põlismetsade muutmises istutatud metsadeks.¹²

MÄRKUS. Maakasutuse muutmise ja degradeerumise kontekstis tagab FSC käesoleva riskihindamise raamistiku kooskõla maakasutuse muutmist käsitleva poliitikaga <[FSC-POL-01-007 Policy to Address Conversion](#)>. See saavutatakse metsa maakasutuse muutmise ja degradeerumisega seotud riski hindamise läbivaadatud nõuetega (nagu esitatud käesoleva riskihindamise raamistiku 16. jaos, s.t indikaatorites 55, 56 ja 57) koosmõjus kõrgete kaitseväärtustega (KKV) seotud riski hindamise nõuetega (nagu esitatud käesoleva riskihindamise raamistiku 15. jaos, s.t indikaatorites 58, 59, 60, 61, 62 ja 63). Lisaks on metsa maakasutuse muutmise ja degradeerumisega seotud riski hindamise nõuetes (nagu esitatud käesoleva riskihindamise raamistiku 16. jaos) kasutatud raadamismääruse lähenemist. See tagab dokumendis <[FSC-POL-01-007 Policy to Address Conversion](#)> esitatud maakasutuse muutmist ja raadamist käsitlevate FSC nõuete toimivuse massibilansi süsteemi kontekstis.

Varumine / varutud (harvesting / harvested): üldtermin, millega märgitakse saaduste eemaldamist metsast nende kasutamiseks; hõlmab sageli puude langetamist; lisaks võib see hõlmata ka esialgset töötlemist (nt ladva eemaldamine ja laasimine) ja/või metsamaterjali vedu laadimisplatsile, et see mujale transportida (sealhulgas langetamine, kokkuvedu ja ajutine ladustamine).¹³

Homogeense riski määramine (homogeneous risk designation): homogeense riski määramine hõlmab sarnaste riskide tuvastamist kõige põhilisema ühise piirkonna puhul, millel on ühised omadused. See oleneb peamiselt asjaomase riski kohta kättesaadavast teabest.

Ebaseaduslikult varutud puit (illegally harvested wood): metsasaadused, mis on varutud, rikkudes selles paigas või jurisdiktsioonis varumise suhtes kohaldatavaid seadusi, sealhulgas raieõiguste omandamine õiguspäraselt omanikult, kasutatud varumismeetodid ning kõigi asjakohaste tasude ja lõivude maksmine.¹⁴

Puutumatu metsamaastik (intact forest landscape, IFL): territoorium, mis asub kogu praegusajal metsaga kaetud maa-alal ja sisaldab majandustegevusest minimaalselt mõjutatud metsa- ja muid ökosüsteeme kogupindalaga vähemalt 500 km² (50 000 ha) ja minimaalse laiusega 10 km (mõõdetuna täielikult selle territooriumi piiridesse jääva ringi diameetrina) (allikas: Intact Forests / Global Forest Watch. Sõnastiku määratlus, nagu on esitatud Intact Foresti veebisaidil, 2006–2014).¹⁵

Puutumatu metsamaastiku minimaalsed pindalad määratakse kaartide abil, mis on leitavad veebisaidil <http://intactforests.org>.

¹¹ Allikas: COP15: Final text of Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework | Convention on Biological Diversity (cbd.int) (Kunmingi-Montreali üleilmse elurikkuse raamistiku lõpptekst | Bioloogilise mitmekesisuse konventsioon (cbd.int))

¹² Allikas: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/1115, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud saaduste ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 995/2010. Mõistete määratlused vastavalt 1. ptk artiklile 2.

¹³ Allikas: aluseks on võetud Dictionary of Forestry (XII World Forestry Congress, 2002).

¹⁴ Allikas: <[FSC-STD-01-002 FSC Glossary of Terms](#)> (FSC terminite sõnastik).

¹⁵ Allikas: <[FSC-STD-60-004 International Generic Indicators](#)> (Rahvusvahelised üldindikaatorid).

Majandamistegevused (management activities): majandamistegevused on varumine, töötlemine ja kauplemine.

Tõendamisviis (means of verification): näitab, kuidas riskivähendamismeetmeid rakendav organisatsioon saab tõendada, et riskivähendamismeede on piisav, hinnata selle tulemuslikkust või mõlemat. Sellised tõendid võivad olla protokollid, dokumendid, kaardid, kohapealne kontroll ja intervjuud.

Riskivähendamismeede (mitigation measure): tegevus, mida organisatsioon peab kasutama, et maandada materjali vastuvõetamatutest allikatest hankimise riski.

Loodusmets (natural forest): metsaala, millel on palju kohalike ökosüsteemide põhiomadusi ja võtmeelemente, nagu keerukus, struktuur ja bioloogiline mitmekesisus, sealhulgas mullaomadused, taimestik ja loomastik, kus kõik või peaaegu kõik puud on kohalikest liikidest ning mida ei klassifitseerita istandikuks. Loodusmetsadel on järgmised kategooriad.

- a) Metsavarumisest või muudest häiringutest mõjutatud mets, kus puid uuendatakse või on uuendatud selle ala loodusmetsadele iseloomulike liikidega, kombineerides looduslikku ja kunstlikku uuendust, ning millel on endiselt palju loodusmetsa maapealseid ja maa-aluseid omadusi. Boreaalsetes ja põhja-parasvöötme metsades, mis koosnevad looduslikult ainult ühest või mõnest puuliigist, ei loeta iseenesest maakasutuse istandikuks muutmiseks loodusliku ja kunstliku uuenduse kombineerimist, mille tulemuseks on sama pärismaise puuliigiga mets, millel on enamik asjaomase kasvukoha põhiomadustest ja olulistest elementidest.
- b) Loodusmetsad, mida hooldatakse traditsiooniliste metsakasvatuse võtetega, sealhulgas looduslik uuendus või looduslik uuendus, millele on kaasa aidatud.
- c) Hästi arenenud sekundaarne või koloniseeriv pärismaise puuliigi mets, mis on uuenenud mujal kui metsamaal.
- d) Loodusmetsa määratlus võib hõlmata alasid, mida kirjeldatakse puittaimedega ökosüsteemidena, metsa ja savannina.

Loodusmetsa alla ei kuulu maa, millel puud ei valitse, mis varem ei olnud mets ja millel ei ole veel paljusid pärismaiste ökosüsteemide omadusi ja elemente. Noort metsapõlvkonda võib pidada loodusmetsaks pärast mõneaastast ökoloogilist arengut (lühendatud versioon, allikas: FSC-STD-01-001 V5-3).¹⁶

Vähene risk (negligible risk): riskihindamise järelendus, mille kohaselt pole alust kahtluseks, et konkreetselt geograafiliselt alalt pärit metsamaterjal pärineb vastuvõetamatust allikast või et metsamaterjal on segatud mittekõlbliku toormega või erineva päritoluga materjaliga nii, et see ei võimalda kinnitada päritoluga seotud riski vähesena.

MÄRKUS. FSC asendab termini „madal risk“ (low risk) terminiga „vähene risk“ (negligible risk). „Madal risk“ oli kasutusel dokumendis <FSC-PRO-60-002a FSC National Risk Assessment Framework> (FSC riigiriski hindamise raamistik).

Vähesese riskiga ala (negligible risk area): vähesese riskiga ala tähendab ala, kus metsamaterjali hankimise riskitase on hinnatud väheseks riskihindamise käigus, mida on kirjeldatud dokumendis <FSC-PRO-60-006b Riskihindamise raamistik>.

Märkimisväärne risk (non-negligible risk): riskihindamise järelendus, mille kohaselt on alust kahtluseks, et konkreetsest geograafilisest piirkonnast võib olla hangitud või tarneaahelasse sisenenud

¹⁶ Allikas: <FSC-POL-01-007 Policy to Address Conversion> (Maakasutuse muutmist käsitlev poliitika)

vastuvõetamatust allikast pärinev metsamaterjal. Tõhusate riskivähendamismeetmete kindlaksmääramiseks täpsustatakse selle riski laad ja ulatus.

MÄRKUS. FSC asendab termini „määratletud risk“ (specified risk) terminiga „märkimisväärne risk“ (non-negligible risk). „Määratletud risk“ oli kasutusel dokumendis <FSC-PRO-60-002a FSC National Risk Assessment Framework> (FSC riigiriski hindamise raamistik).

Märkimisväärse riskiga ala (non-negligible risk area): märkimisväärse riskiga ala tähendab ala, kus materjali hankimise riskitase on hinnatud märkimisväärseks riskihindamise käigus, mida on kirjeldatud dokumendis <FSC-PRO-60-006b Riskihindamise raamistik>.

Ettevaatuspõhimõte (precautionary approach): lähenemine, mis nõuab, et kui kättesaadav teave näitab, et majandamistegevusega kaasneb keskkonna tõsise või pöördumatu kahjustamise oht või oht inimeste heaolule, on nõutavad selged ja toimivad meetmed kahju ennetamiseks ja heaoluga seotud riskide vältimiseks isegi juhul, kui kättesaadav teave on ebatäielik või esialgne ning kui keskkonnaväärtuste haavatavus ja tundlikkus ei ole kindel (allikas: tuginedes Rio 1992. aasta keskkonna- ja arengudeklaratsiooni artiklile 15 ja Wingspreadi 1998. aasta ettevaatusprintsipi avaldusele, Wingspreadi konverents, 23.–25. jaanuar 1998).¹⁷

MÄRKUS. Riskihinnangute puhul on olukordi, mil ei pruugi leiduda tõendeid konkreetsete riskide kohta. See ei tähenda alati, et risk on vähene. Neil juhtudel on vaja uurida teisi riskinäitajaid, mis on hinnatava indikaatoriga seotud, kuid ei ole sellega täpselt vastavuses (nt rahvusvahelised indeksid). Lisaks ei tähenda iga tõend riski kohta automaatselt märkimisväärse riski määramist. Tõendid peavad olema asjakohased ja usaldusväärsed, et neid saaks pidada märkimisväärse riski näitajaks.

Ulatus, intensiivsus ja risk (scale, intensity and risk)

- a) **Ulatus:** mõõdik selle kohta, mil määral majandamistegevus või -sündmus mõjutab keskkonnaväärtust või majandamisüksust ajas või ruumis. Väikese ruumilise ulatusega tegevus mõjutab igal aastal ainult väikest metsaosa, väikese ajalise ulatusega tegevus toimub ainult pikkade ajavahemike järel.
- b) **Intensiivsus:** majandamistegevuse või selle mõju laadi määrava muu sündmuse jõu, tõsiduse või tugevuse mõõdik.
- c) **Risk:** majandamisüksuse mis tahes tegevusest tuleneva lubamatu negatiivse mõju tõenäosus koos selle tagajärgede raskusega.¹⁷

Tarnija (supplier): füüsiline isik, äriühing või muu juriidiline isik, kes pakub organisatsioonile kaupu või teenuseid.¹⁸

Tarneüksus (supply unit): kindlaksmääratud piiridega maa-ala, mida majandatakse konkreetsete pikaajaliste metsamajandamise eesmärkide järgi. See hõlmab kõiki nendel maa-aladel paiknevaid või nendega külgnevaid rajatisi ja alasid, mis on tarneüksuse majandaja juriidilises omandis või halduskontrolli all või mida käitab tarneüksuse majandaja või käitatakse tema nimel, et aidata kaasa majandamiseesmärkide saavutamisele.

¹⁷ Allikas: <FSC-STD-01-001 FSC Principles and Criteria for Forest Stewardship> (FSC säästva metsamajandamise põhimõtted ja kriteeriumid)

¹⁸ Allikas: <FSC-STD-40-004 Chain of Custody Certification> (Tarneahela sertimine)

Traditsioonilised rahvad (traditional peoples): traditsioonilised rahvad on sotsiaalsed rühmad või rahvad, kes ei määratle end põlisrahvana (indigenous people) ning kes kinnitavad õigusi oma maadele, metsadele ja muudele ressurssidele pikaajalise tava või traditsioonilise hõivamise ja kasutamise alusel.¹⁷

MÄRKUS. Esitatud määratlus hõlmab metsast sõltuvaid traditsiooniliste õigustega kogukondi, kes elavad metsas või selle läheduses. Traditsioonilised õigused, mida on vaja riskihindamisel arvesse võtta, tuleb täpsemalt kindlaks määrata riskihindamise käigus.

Hindamata ala (unassessed area): ala, mida riskihindamisel ei käsitleta.

Sätete sõnastamiseks kasutatavad verbivormid:

[Kohandatud dokumendist *ISO/IEC Directives Part 2: Rules for the structure and drafting of International Standards* (ISO/IEC direktiivide 2. osa: rahvusvaheliste standardite struktuuri ja koostamist käsitlevad eeskirjad)]

Peab/tuleb
(eituse
korral: ei
tohi): osutab nõudele, mida tuleb standardile vastavuse tagamiseks rangelt järgida.

Peaks: osutab, et mitme võimaluse hulgast soovitatakse ühte valikut või ühikut eriti sobivana, nimetamata või välistamata teisi, või et teatav tegutsemisviis on eelistatud, kuid mitte tingimata nõutav. Nõuet „peaks“ võib täita samaväärsel viisil, kui seda saab tõendada ja põhjendada.

Võib/tohib: osutab dokumendi kohaldamisel lubatud teguviisile.

On võimalik /
saab: väljendab materiaalsel, füüsilisel või põhjuslikku võimalikkust ja võimelisust.

LÜHENDID

EUDR, raadamismäärus	Euroopa Liidu raadamisvabade toodete määrus
FPIC	Eelnev vabatahtlik ja teadev nõusolek
FSC standard	FSC säästva metsamajandamise standard
GMO	geneetiliselt muundatud organism
KKV	kõrge kaitseväärtus
RIA	Riskiteabe Liit (Risk Information Alliance)

RISKIHINNANGUTE KOOSTAMISE JA LÄBIVAATAMISE MENETLUSNÕUDED

I OSA. ÜLDIST

1 Üldised aspektid

- 1.1 Riskihinnangud koostatakse ja vaadatakse läbi vastavalt riskihindamise metoodikale (vt täpsemalt joonis 1) ja käesolevas jaos esitatud menetlusnõuetele. Iga koostamisetapi suhtes kohaldatavaid nõudeid selgitatakse allpool esitatud punktides.

2 Asjaomased isikud

- 2.1 Riskihinnangu koostamise ja/või säilitamise eest vastutav organisatsioon määrab protsessijuhi, kes jälgib riskihinnangu koostamist ja/või säilitamist.

MÄRKUS. Riskiteabe Liidu kontekstis võidakse seda terminit kasutada samas tähenduses terminiga „projektijuht“.

- 2.2 Protsessijuht valitakse järgmiste kriteeriumide alusel:

- a) pehmed oskused: vilunud meeskonnatöös, väljendub selgelt, kultuuritundlik, kriitilise mõtlemise oskusega ja konsensusele suunatud;
- b) panus: lahendustele ja tulemustele orienteeritud, pidades ühtlasi kinni protsessi tähtaegadest;
- c) kaasamine: suudab osalejaskonda kaasata ja ergutada aktiivset osalust;
- d) ürituste korraldamine ja teksti koostamine: omab oskust koordineerida, teksti koostada ja üritusi korraldada; ning
- e) tehnilised oskused: eriteadmised kaubasektori ja hinnatava geograafilise piirkonna kohta on soovitatavad, kuid ei ole vajalikud riskihindamise protsessi juhtimiseks.

MÄRKUS. Eespool esitatud kriteeriumide kirjeldust võib kohandada asjaomase protsessi konkreetsete vajaduste järgi.

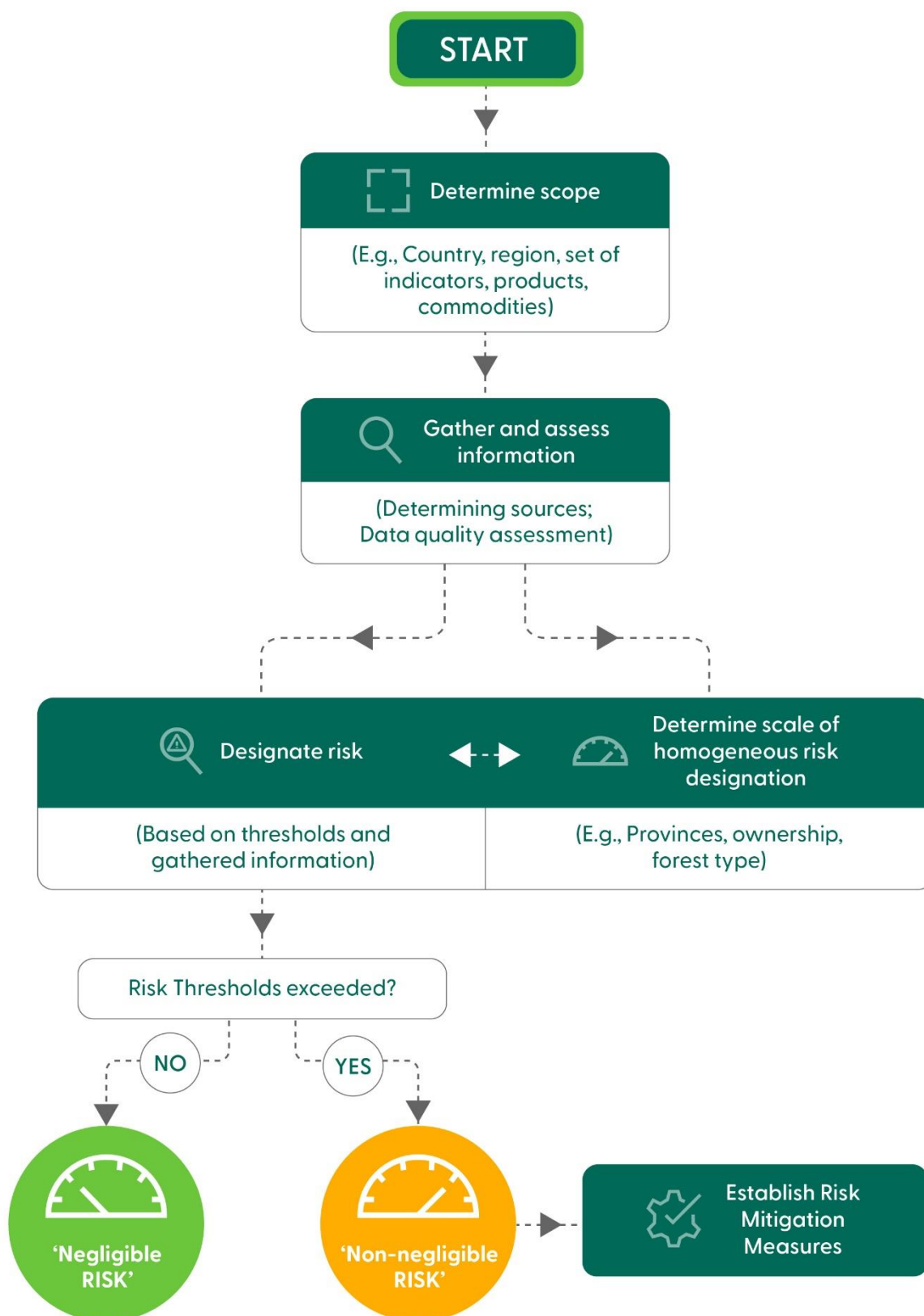
- 2.3 Protsessi juhtimiseks protsessijuht:

- a) koostab ja täidab tööplaani;
- b) koostab riskihinnangu(te) eelnõu(d);

MÄRKUS. See hõlmab vajaduse korral ülesannete jagamist ja riskihinnangu eelnõu koostamise koordineerimist riigi spetsialistiga.

- c) vastab ülevaataja tagasisidele ja täiustab vastavalt riskihinnangu eelnõu;
- d) korraldab konsultatsioone, kogub tagasisidet ja analüüsib tulemusi; ning
- e) esitab riskihinnangu otsustamiseks otsustavale organile.

- 2.4 Protsessijuht kaasab riigi spetsialisti(d), et tagada kohalike teadmiste kasutamine riskihinnangu koostamisel ja/või läbivaatamisel, v.a juhul, kui protsessijuht vastab punktis 2.5 esitatud riigi spetsialisti kriteeriumidele. Sel juhul ei pea riigi spetsialisti kaasama, kui tuge pole vaja.
- MÄRKUS. Seda ülesannet võib täita üks kohalik ekspert või vajadusel mitu sellist eksperti, kellel on hinnatavate indikaatorite kohta vajalikud eriteadmised.
- 2.5 Riigi spetsialist peab vastama vähemalt järgmistele kriteeriumidele:
- a) vähemalt bakalaureusekraad asjaomasel erialal;
 - b) kogemus riskihindamise valdkonnas (nt metsamajandamine, töötajate õigused, kolmandate isikute õigused, kõrged kaitseväärtused, GMod, maakasutuse muutmine ja metsa degradeerumine jne);
 - c) tõendatud uurimis- ja analüüsioskus; ning
 - d) tõendatud riigi/piirkonna tausta ja süsteemi põhjalik tundmine, sealhulgas arusaamine asjaomase kauba suhtes kohaldatavast õigussüsteemist.
- 2.6 Protsessijuht konsulteerib riskihinnangu eelnõu suhtes (sh valitud indikaatorite osas) ekspertidega, kui:
- a) indikaatori hindamiseks ja riski kohta järelduse tegemiseks on vähe avalikult kättesaadavaid teabeallikaid;
 - b) on kahtlusi, kuidas riskijäreldusi tuleb hinnata (nt kas risk on laialt levinud, süstemaatiline jne); ning
 - c) on vaja sisendit riskivähendamismeetmete kehtestamiseks.
- MÄRKUS. Ekspertidega konsulteerida soovitatakse isegi juhul, kui nimetatud kriteeriumid ei ole täidetud.
- 2.7 Valitud ekspertidel peavad olema teadmised ja/või kogemused seoses indikaatoritega, mille suhtes konsulteeritakse. Kohaliku keele oskus on soovitatav.
- 2.8. Protsessijuht peab esitama riskihinnangu eelnõu ülevaatajale ülevaatamiseks enne sidusrühmadega konsulteerimist ja enne otsustusorganile esitamist.
- 2.9 Vastutav organisatsioon peab määrama riskihindamise alal kõrgel tasemel teadmisi omava ülevaataja, järgides käesoleva dokumendi nõudeid.
- 2.10 Ülevaataja peab protsessijuhi esitatud riskihinnangu eelnõud üle vaatama ja andma tagasisidet, millised aspektid vajavad täpsustamist.
- 2.11 Riskihinnangute üle otsustab FSC tulemus- ja standardiüksuse direktor. Otsustusprotsessis võivad osaleda ka teiste organisatsioonide eksperdid.

Joonis 1. Riskihindamisprotsessi etapid.

Tabel 1. Riskihinnangute koostamise ja läbivaatamise tsentraalsete ja laiapõhjaliste protsesside osalised

INVOLVED PARTIES		CENTRALIZED PROCESS	MAJOR PROCESS
	Responsible organization	 FSC International or partner organizations participating in the Risk Information Alliance (RIA)	 FSC Network Partner, FSC Regional Office (so called Responsible Body)
	Process lead	 Representative designated by FSC International or representative designated by partners organizations participating in the Risk Information Alliance	 FSC Network Partner, FSC Regional Office
	Working Group members	 N/A	 Chamber balanced members: a) National/subnational risk assessment: At least 2 members of each chamber b) Regional risk assessment: At least 1 member of each chamber per each country
	Reviewer	 Designated FSC staff or designated staff by partner organizations participating in the Risk Information Alliance	 Designated FSC staff
	Decision-making body	 Performance and Standards Unit (PSU)	 Policy and Standards Committee (PSC)
	Country specialist	 Consultant or organization who specializes in the area under assessment and can provide support to the development process	 N/A
	Experts	 Person who has knowledge and/or experience on the indicators or thematic areas relevant to the area under assessment and is consulted when applicable	 Person who has knowledge and/or experience on the indicators or thematic areas relevant to the area under assessment. An expert can be invited to Working Group discussions

Tabel 2. Osaliste kaasamine riskihinnangute koostamise ja läbivaatamise tsentraalse protsessi põhietappidesse

II OSA. KOOSTAMISE JA LÄBIVAATAMISE NÕUDED

3 Protsessi registreerimine

- 3.1 Protsessijuht määrab kindlaks ja registreerib vastutavas organisatsioonis järgmise teabe seoses riskihindamise protsessiga, kasutades ettenähtud vormi:
 - a) riskihindamise käsitusala (kaup, hindamisega hõlmatud ala (nt riik, piirkond), indikaatorid);
 - b) riskihinnangu koostamise vajaduse põhjendus;
 - c) riskihindamise ajakava, sealhulgas alguskuupäev ja kavandatud kuupäev, mil protsessijuht esitab eelnõu lõpliku versiooni; ning
 - d) eelarve ja kirjeldus, kuidas rahalisi vahendeid on tagatud või hakatakse tagama.
- 3.2 Vajaduse korral võib koostada osalise riskihinnangu, mis käsitleb üksikuid indikaatoreid. Hindamise ulatusest välja jäetud indikaatorite kohta tehakse märges „ei hinnatud“. Indikaatorite võimaliku väljajätmise üle otsustab alati registreerimise ajal konkreetse riigi või piirkonna eest vastutav organisatsioon.
- 3.3 Kogu riskihindamise protsessis kasutatavad suhtluskanalid ja dokumentide vormingud lepatakse protsessijuhi ja vastutava organisatsiooni vahel kokku protsessi alguses ning dokumenteeritakse; kavandatavate muudatuste korral tuleb saavutada vastastikune kokkulepe.
- 3.4 Pikkade või korduvate viivituste korral võrreldes algse ajakavaga võib vastutav organisatsioon tunnistada protsessi ebaõnnestunuks ja anda riskihindamise protsessi üle teisele protsessijuhile.

4 Eelnõu koostamine

- 4.1 Protsessijuht koostab riskihinnangu eelnõu, kasutades FSC antud vormi.
- 4.2 Protsessijuht valmistab ette vähemalt järgmised kaks eelnõu:
 - a) esimene eelnõu on konsulteerimiseks ja tuleb esitada ülevaatajale inglise keeles enne konsultatsiooni;
 - b) teine eelnõu töötatakse välja sidusrühmadega konsulteerimisel kogutud teabe põhjal ning tuleb esitada ülevaatajale ülevaatamiseks enne esitamist otsustusorganile.
- 4.3 Protsessijuht peab tagama riskihinnangu eelnõude kõrge kvaliteedi, tagades ühtlasi eelnõude korrektuuri ja toimetamise enne ülevaatajale esitamist.
- 4.4 Esimese eelnõu kättesaamisel vaatab ülevaataja dokumendid läbi kuni neljateistkümne (14) tööpäeva jooksul ja teavitab protsessijuhti, kui enne riskihinnangu esimese eelnõu esitamist konsulteerimiseks on vajalikud muudatused.
- 4.5 Protsessijuht töötab läbi kõik ülevaataja märkused ja teeb riskihinnangu esimeses eelnõus vastavad muudatused.
- 4.6 Protsessijuht esitab riskihinnangu konsulteerimiseks pärast seda, kui punktis 4.5 esitatud nõue on täidetud.

- 4.7 Protsessijuht valmistab ette esituspaketi eelnõu esitamiseks ülevaatajale enne otsustusetappi. Esituspakett ei tohi sisaldada toimetusvigu ja selles peab olema protsessijuhi ametlik kinnitus, et lõpliku eelnõu puhul on järgitud vajalikke menetlusnõudeid.
- 4.8 Esituspakett peab sisaldama järgmist:
- a) koostamisprotsessi kokkuvõte, sealhulgas kõrvalekalded algsest tööplaanist ning hinnang selle kohta, kuidas sisulised ja menetlusnõuded on täidetud;
 - b) andmed lahendamata probleemide kohta;
 - c) lõpliku eelnõu riskihinnang inglise keeles;
 - d) indikaatori kohaldamata jätmise põhjendus;
 - e) konsultatsiooni käigus osalema kutsutud sidusrühmade nimekiri; ning
 - f) sidusrühmadega konsulteerimise aruanne (aruanded).
- MÄRKUS 1. FSC hoiab vaikimisi anonüümsust, kuid võib viidata sidusrühmade grupile.
- MÄRKUS 2. Esituspakett võib sisaldada mis tahes muid tõendeid, mida protsessijuht peab asjakohaseks, et tõendada vastavust käesolevas eeskirjas sätestatud nõuetele (nt koosolekuprotokollid).
- MÄRKUS 3. Esitatud pakette, mis ei vasta eespool nimetatud nõuetele, ei vaadata läbi, samuti ei loeta neid esitatuks õigeaegselt vastavalt kokkulepitud tähtaegadele.
- 4.9 Lõpliku eelnõu kättesaamisel vaatab ülevaataja dokumendid üle kuni neljateistkümne (14) tööpäeva jooksul ja teavitab protsessijuhti, kui on vajalikud muudatused, enne kui riskihinnangu lõpliku eelnõu võib tunnistada heakskiitmisvalmiks.
- 4.10 Protsessijuht töötab läbi kõik ülevaataja märkused ja teeb riskihinnangu lõplikus eelnõus vastavad muudatused kuni neljateistkümne (14) tööpäeva jooksul.
- 4.11 Kui ülevaataja kinnitab, et riskihinnang on selle kohta otsuse tegemiseks valmis, esitab ta lõpliku eelnõu otsustusorganile.

5 Konsulteerimine

Protsessijuht korraldab ühe 30 päeva kestva konsultatsioonivooru riskihinnangu eelnõu üle.

MÄRKUS. Eelnõu testimine pärast konsulteerimist on vabatahtlik ja selle üle otsustab vastutav organisatsioon igal üksikjuhul eraldi. Testimisnõuded võivad olla kas kontori-, väli- või piloottestimise nõuded vastavalt dokumendi <FSC-PRO-01-001 The Development and Revision of FSC Requirements> (FSC nõuete väljatöötamine ja läbivaatamine) 3. lisale.

- 5.2 Konsulteerimiseks esitatav riskihinnangu eelnõu peab sisaldama vähemalt punkti 9.1 kohast teavet.
- 5.3 Protsessijuht tagab, et konsultatsioonis kutsutakse osalema sidusrühmad 1. lisas loetletud gruppidest.

MÄRKUS. Sidusrühmade kindlakstegemisel võib tugineda juhendile <FSC-GUI-30-011 FSC Guidance for Stakeholder Engagement> (FSC juhend sidusrühmade kaasamise kohta).

- 5.4 Protsessijuht kaasab riskihinnangu eelnõude üle peetavatesse konsultatsioonidesse FSC võrgustikupartnerid (FSC Network Partners), kui need on olemas. Riikides, kus FSC võrgustikupartnereid ei ole, tuleks konsulteerida FSC standardite väljatöötamise töörühmade (FSC Standard Development Group) ja/või töörühmadega (Working Group).

- 5.5 Protsessijuht kutsub riskihinnangu eelnõu konsultatsiooni(de)s osalema riigis elavate riskihinnangu ulatusse kuuluvate põlisrahvaste esindajad, olles kaalunud kõige sobivamat kaasamisvormi. Koos riskihinnangu eelnõuga konsulteerimiseks avaldatavas asjakohases teabes tuuakse esile aspektid, mille kohta põlisrahvaste esindajate arvamus ja seisukoht on eriti soovitatav.

MÄRKUS. Seda punkti kohaldatakse riikide suhtes, kus põlisrahvaste kohalolek on riskihinnangu ulatuses kinnitatud või tõenäoline.

- 5.6 Protsessijuht peab eelnevalt koguma teavet kindlaksmääratud sidusrühmade esindajatelt, sealhulgas kasutades sidusrühmade teavitamiseks erinevaid nendele sobivaid vahendeid.

MÄRKUS. Need meetodid võivad hõlmata järgmist: vahetud kohtumised, töötoad, isiklik suhtlus telefoni või kirja teel, riiklikus ja/või kohalikus ajakirjanduses ja asjaomastel veebisaitidel avaldatud teated, teated kohalikus raadios, teated kohalikel teadetetahvritel kohalike elanike keeles ja e-kirjad nende saajate keeles.

- 5.7 Protsessijuht vaatab üle kõik sidusrühmade esitatud märkused ja käsitleb neid hilisemates eelnõudes kooskõlas asjakohaste nõuetega.
- 5.8 Protsessijuht koostab konsultatsiooniaruande, mis sisaldab üldist vastust märkustele ja viidet sellele, kuidas tõstatatud küsimusi käsitleti, välja arvatud konfidentsiaalne teave ja isikuandmed.
- 5.9 Vastutav organisatsioon avaldab konsultatsiooniaruande koos heakskiidetud riskihinnanguga, kasutades sobivaid FSC teabekanaleid.

6 Otsustamine

- 6.1 Otsustusorgan teeb otsuse:
- a) kiita riskihinnang heaks;
 - b) kiita riskihinnang heaks tingimustega; või
 - c) lükata riskihinnang tagasi ja nõuda, et enne selle uuesti esitamist tehtaks täiendavat tööd. Kui otsustusorgan taotleb töö jätkamist, põhjendab ta otsust ja loetleb tingimused, mis peavad olema täidetud lõpliku eelnõu heakskiitmiseks.
- 6.2 Tingimustega heakskiitmise korral tegeleb protsessijuht tingimustega ja saadab parandatud riskihinnangu vastutavale organisatsioonile 20 tööpäeva (20) jooksul pärast teate ametlikku esitamist.
- 6.3 Kui protsessijuht ei pea kinni heakskiitmise tingimustega seotud riskihinnangu parandamise tähtaegadest, peaks ülevaataja vastutava organisatsiooni nimel heakskiitmistingimustega tegelema ja need täitma.

MÄRKUS. Kui heakskiitmise tingimuse lõpetamiseks vajalik teave ei ole kättesaadav, määrab ülevaataja vastava indikaatori puhul märkimisväärse riski.

III OSA. SÄILITAMINE

7 Avaldamine ja rakendamine

- 7.1 Pärast heakskiitmist avaldab vastutav organisatsioon riskihinnangu asjaomastel veebilehtedel ja -saitidel, nt FSC Connect.
- 7.2 Heakskiidetud riskihinnang hakkab kehtima avaldamiskuupäeval.
- 7.3 Heakskiidetud riskihinnang jääb kehtima alates avaldamiskuupäevast kuni asendamiseni uue versiooniga.

8 Järelevalve ja ülevaatamine

- 8.1 Vastutav organisatsioon vaatab igal aastal üle avaldatud riskihinnangute kohta sidusrühmadelt saadud märkused, et tagada kohaldatavate õigusaktide, määratud riski ja riskivähendamismeetmete ajakohasus.
- 8.2 Sidusrühmadel ja ekspertidel on võimalus anda riskihinnangusse pidevalt sisendit ja jagada teavet vastutava organisatsiooni digiplatvormi kaudu.
- 8.3 Vastutav organisatsioon võib koguda iga-aastase ülevaatamise käigus lisateavet järgmistel viisidel:
 - a) kutsudes eksperte ja sidusrühmi üles andma sisendit riskihinnangutesse, et teha kindlaks lisateave ja lüngad; ja/või
 - b) korraldades tagasiside kogumiseks veebiseminari (-seminare); ja/või
 - c) korraldades vajaduse korral riigipõhise konsultatsiooni.
- 8.4 Vastutav organisatsioon peab kinnitama sidusrühmadelt ja ekspertidelt kohaldatavate õigusaktide, määratud riski ja riskivähendamismeetmete kohta saadud teabe täpsust.

Kui hinnataval alal toimuvad muutused, mis toovad kaasa kohaldatavate õigusaktide, riskitaseme või riskivähendamismeetmete muutmise, otsustab vastutav organisatsioon, kas läbivaatamine tuleks ette võtta kohe või saab teabe talletada ja käsitleda seda plaanilise läbivaatamise käigus (nagu sätestatud punktis 8.7).
- 8.6 Kui iga-aastase ülevaatamise järel leiab kinnitust muudatuste tegemise vajadus, peab vastutav organisatsioon järgima kiirendatud protsessi nõudeid. <FSC-PRO-60-006 The Development and Revision of FSC Country Requirements> (FSC riiginõuete väljatöötamine ja läbivaatamine).
- 8.7 Vastutav organisatsioon peab riskihinnangu läbi vaatama koos võimaliku muudatuste tegemisega iga viie (5) aasta järel. See täielik läbivaatamine ja võimalik muutmine hõlmab kõiki riskihinnangu osi, sealhulgas käsitusala, riigi ülevaade, indikaatorite hindamine, õigusnormid, riskivähendamismeetmeid, lisad jne.
- 8.8 Asjaolude kiirel muutumisel, mis seab ohtu FSC sertifitseerimissüsteemi usaldusväärsuse või maine, võib FSC riskihinnangu läbi vaadata ja kehtestada märkimisväärse riski määranu saanud indikaatorite jaoks kohustuslikud riskivähendamismeetmed, järgides kiirendatud protsessi nõudeid, mis on sätestatud dokumendis <FSC-PRO-60-006 The Development and Revision of FSC Country Requirements> (FSC riiginõuete väljatöötamine ja läbivaatamine).

RISKIHINNANGUTE SISU

IV OSA. ÜLDNÕUDED

9 Üldised aspektid

9.1 Riskihinnang peab sisaldama vähemalt järgmist:

- a) käsitusala kirjeldus;
- b) riigi ülevaade;
- c) tarneahela kirjeldus;
- d) geopoliitilise ulatuse ja allikaliikide kindlaksmääramine;
- e) hinnang iga indikaatori kohta, sealhulgas riskimäärang;
- f) riskivähendamismeetmete kindlaksmääramine;
- g) lisadokumendid, näiteks kohaldatavad õigusaktid, teabeallikad ja/või riskivähendamisega seotud dokumendid.

MÄRKUS. FSC esitatud vorm sisaldab asjakohaseid juhiseid iga kandevälja kohta, nagu on täpsustatud punktis 4.1.

9.2 Riskihinnang peab sisaldama kõigi käesoleva eeskirjaga hõlmatud indikaatorite (loetletud tabelis 3) hinnangut, välja arvatud osalise riskihindamise korral, nagu on täpsustatud punktis 3.2.

V OSA. RISIKIHINDAMINE

10 Käsitlusala määratlemine

- 10.1 Riskihinnangus tuleb täpsustada hindamisega hõlmatud ala (nt riik, riigi osaks olev piirkond või rohkem kui ühte riiki hõlmav piirkond) ja osalise riskihindamise korral käsitletavat indikaatorid (nagu on täpsustatud punktis 3.2), viidates olemasolevatele kättesaadavatele ruumiandmetele.
- 10.2 Riskihinnangus täpsustatakse hindamise ulatusse kuuluvad tooted/kaup (nt puit, mittepuidulised metsasaadused jne).

MÄRKUS. Mittepuidulised metsasaadused, mis võivad kuuluda riskihindamise ulatusse, on üksnes bambus ja puude mittepuidulised saadused (nt kork, vaik, puukoor, kummi/lateks).

11 Teabe kogumine ja hindamine

- 11.1 Iga indikaatori ja vastava riskikriteeriumi hindamiseks tuleb koguda piisavalt teavet, et põhjendada riskimäärangut.
- 11.2 Hinnang töötatakse välja avalike teabeallikate ning riskihindamise käigus ekspertide ja sidusrühmadega peetud konsultatsioonide põhjal. Teistes olukordades võib siiski lisada kohapeal saadud teabe. Neil juhtudel tuleb eri liiki teavet kombineerida.
- 11.3 Kõik riskihinnangus kasutatavad teabeallikad peavad olema usaldusväärsed ja tunnustatud.
- 11.4 Riskihinnangus kasutatavad teabeallikad tuleks valida objektiivsete kriteeriumide alusel.
MÄRKUS. Teabeallikate hindamise objektiivsed kriteeriumid on näiteks avaldamisindeksid,¹⁹ andmeesitajate usaldusväärsus,²⁰ avaldamiskuupäevad, andmete kogumise meetodika jne.
- 11.5 Üle viie (5) aasta vanuseid teabeallikaid tuleks vältida, välja arvatud juhul, kui on võimalik kinnitada nende jätkuvat asjakohasust ja usaldusväärsust.
- 11.6 Iga indikaatori hindamisel võetakse arvesse vormil põhiteemade kaupa esitatud üldisi teabeallikaid.
- 11.7 Lisaks vormil esitatud üldistele teabeallikatele kogutakse ja dokumenteeritakse riskihinnangus hinnatava valdkonnaga seotud teabeallikad.
- 11.8 Võimaluse korral tuleks kasutada teavet, mis on asjakohane hinnatava ala metsamajandamise või põllumajandusettevõtte majandamise konkreetses kontekstis.
- 11.9 Riskihindamisel kasutatud teabele, sealhulgas ekspertide kaudu kogutud teabele, tuleb viidata, tagamaks, et kolmandad isikud saavad teabeallikaid kontrollida (nt viide fsc.org-ile, Google'i otsingutulemustele vms ei ole andmete valideerimiseks piisavalt konkreetne).
MÄRKUS. Ekspertide nimed anonüümitakse vaikimisi (välja arvatud juhul, kui on antud sõnaselge luba), kuid FSC registreerib konsulteeritud ekspertide nimed ja säilitab need koos muude meetodiliste materjalidega.
- 11.10 Tuvastatakse kõik vastuolud indikaatorite nõuete ja hinnataval alal kohaldatavate õigusnormide vahel ning kirjeldatakse neid. Sellised juhtumid dokumenteeritakse ja neid käsitletakse igal

¹⁹ Näiteks, allika mõjutegur (Impact Factor, IF) (<https://researchguides.uic.edu/ifa/impact>), tsiteerimisindeks (Science Citation Index, SCI) (<https://clarivate.com/webofsciencegroup/solutions/webofscience-science/>) jne.

²⁰ Eelistatud andmeesitajad võivad olla järgmised: teadusüksused nende rahvusvahelise reitingu ja kõrgetasemelistes ajakirjades avaldatud publikatsioonide alusel, rahvusvahelised agentuurid, valitsusvälised organisatsioonid, valitsusasutused jne.

üksikjuhul eraldi, konsulteerides vastutava organisatsiooni ja riskihindamise käigus kindlaks tehtud asjaomaste sidusrühmadega.

MÄRKUS. Juhtumid, kus indikaatorite nõuded on asjaomastest õigusnormidest rangemad, ei kujuta endast vastuolu.

12 Allikaliikide kindlaksmääramine

12.1 Määratakse kindlaks hinnatava ala puhul oluline geopoliitiline ulatus. Geopoliitiline ulatus määratakse kindlaks geograafiliste piiride, nagu haldusüksuste (nt osariigid, maakonnad, provintsid jne) ja/või bioloogiliste ja/või geograafiliste jaotiste (nt bioregioonid, ökoregioonid, valgalad, veelahkmed jne) alusel.

12.2 Kehtestatakse hinnatava ala puhul olulised allikaliigid.

MÄRKUS. Hinnatava piirkonna puhul asjakohaste allikaliikide kehtestamine võimaldab selgelt määrata hinnatava materjali võimaliku päritoluga seotud riski ning näha ette selged ja otstarbekad riskivähendamismeetmed.

12.3 Allikaliigi määramisel tuleb arvestada järgmisi aspekte.

Mittegeograafilised tunnused, näiteks metsamaa liik (nt istandik, majandatav mets või loodusmets), valdus või omandiõigus (nt avalik-õiguslik, era-, äri-, põlis- või kogukonnamets), majandamise ulatus (nt konkreetsete planeerimisnõuete olemasolu või puudumine, metsainventuuri liik ja/või kvaliteet jne), samuti metsamajandamistegevuse ulatus, intensiivsus ja risk.

MÄRKUS. Allikaliikide näiteid: riigile kuuluvad istandikud haldusüksuse metsamaal, eraettevõtjale kuuluvad istandikud riigi metsamaal jne.

12.4 Allikaliigi määramisel tuleks arvestada hinnatava ala homogeensust.

12.5 Allikaliigid peavad olema selgelt kirjeldatud ja riskihinnangu kasutajatele äratuntavad.

12.6 Protsessijuht peab esitama vähemalt kujundfaili, mis sisaldab polügoonide kihti, mis esindavad hinnatava ala piires geopoliitilises ulatuses eristuvaid homogeense riski piirkondi, käsitledes kogu hinnatavat ala ja kasutades GIS-vormingut, ning allikaliikide selge kirjelduse. Kasutada tuleb ainult andmeid, mis vastavad rahvusvaheliselt tunnustatud ruumiandmete standarditele (nt Open Geospatial Consortiumi standardid).

12.7 Kui hinnatava ala homogeense riski piirkonnana kasutatakse ökopiirkonda (ökopiirkondi), peaks kasutatav ökopiirkond (või -piirkonnad) olema selgelt eristuvate ruumiliste piiridega.

13 Riskide määramine

13.1 Riskimäärang tuleb esitada kasutatud indikaatori tasandil ja sellele vastaval hindamisskaalal.

MÄRKUS. Indikaatori riskimäärang võib erineda olenevalt hindamisskaalast.

- 13.2 Riski määramiseks võrreldakse kindlakstehtud allikates olevat teavet märkimisväärse riski kriteeriumidega, mis on seotud iga indikaatoriga.
- MÄRKUS. Märkimisväärse riski määranguni on võimalik jõuda üksnes siis, kui iga indikaatoriga seotud riskikriteerium(id) on täidetud.
- 13.3 Igale hinnatavale indikaatorile määratakse kas:
- a) „vähene risk“, kui tõendid näitavad, et märkimisväärse riski kriteerium(id) ei ole täidetud ja puudub muu teave, mis viiks märkimisväärse riski määramiseni; VÕI
 - b) „märkimisväärne risk“, kui olemasolevad kontrollivahendid ei tõenda vähese riski kategooria kohaldatavust või kui on kindlaks tehtud üks või mitu konkreetse riskiga ala; VÕI
 - c) „ei kohaldata“, kui indikaatorit ei peeta riskihindamisel kohaldatavaks.
- 13.4 Riskihindamisel indikaatoreid hinnates tuleb arvestada järgmisi aspekte:
- a) kõik metsavarumise ja tootmistegevusega seotud üksused (nt töövõtjad);
 - b) majandamistegevuse ulatus ja intensiivsus hinnataval alal; ja
 - c) riski mõju ja realiseerumistõenäosus riskimääranu tegemisel järgmisel põhimõttel:
 - 1. Märkimisväärne risk on risk, mis:
 - i. mõjutab suurt ala, põhjustab märkimisväärset kahju ja/või jätkub pika aja jooksul;
 - ii. osutab õigussüsteemi jõustamise puudumisele või katkemisele;
 - iii. mida tuvastamisel ei korrigeerita või millele piisavalt ei reageerita;
 - iv. avaldab märkimisväärset negatiivset mõju ühiskonnale, metsasaaduste tootmisele ja muudele teenustele, metsa ökosüsteemile ning inimestele, keda majandamistegevus otseselt ja kaudselt mõjutab.
 - 2. Vähene risk on risk, mis on:
 - i. ajutine;
 - ii. ebaharilik või mittesüsteematu;
 - iii. piiratud mõjuga;
 - iv. tulemuslikult kontrolli all tõhusalt ja tulemuslikult töötavate valitsusasutuste järelevalve- ja jõustamismeetmete rakendamise mõjul.
- 13.5 Kõiki hinnatava indikaatori puhul kindlakstehtud riske tuleb kirjeldada.
- 13.6 Riskimäärang peab olema põhjendatud, sealhulgas tuleb põhjendada lõppjärel dust (nt „leidude x, y ja z põhjal järel datakse, et selle indikaatori puhul on tegemist märkimisväärse riskiga“).
- 13.7 Indikaatori hindamisel kohaldatakse ettevaatusprintsipi ja määratakse „märkimisväärne risk“, kui on täidetud järgmised tingimused:
- a) indikaatorite 10, 11 ja 12 hindamisel jõuti järeldusele, et kõnealuses riigis/piirkonnas on korruptsiooni- ja pettuseoht; ning
 - b) on vähe tõendeid selle kohta, et risk on vähene, või selliseid tõendeid ei ole võimalik saada.
- 13.8 Ettevaatusprintsibi kohaldamisel tuleks arvesse võtta sarnaseid või omavahel seotud indikaatoreid, mille puhul on leitud märkimisväärne risk.

- 13.9 Kui indikaatori hindamiseks on võimalik saada vähe teavet või kui teavet ei ole võimalik saada, võib järeldada, et risk on vähene, kui:
- a) indikaatorite 10, 11 ja 12 hindamisel on jõutud järeldusele, et asjaomases riigis/piirkonnas on korruptsiooni- ja pettuseoht vähene; ja
 - b) asjaomasel riigil/piirkonnal on head tulemused juhtimise kvaliteeti käsitlevate rahvusvaheliste juhtimishäitajate osas (nt WB Worldwide Governance Indicators²¹); ja
 - c) riskihindamise muude sarnaste või seotud indikaatorite hindamisel on samuti jõutud järeldusele, et risk on vähene.
- 13.10 Õigusnormide järgimisega seotud indikaatoreid hinnates tuleb arvestada järgmisi aspekte:
- a) erinevused riiklike ja piirkondlike õigusnormide vahel, kui see on asjakohane. Kui riskimäärange mõistmiseks on vaja kohaldada õigusakte, tuleb neid õiguslikke nõudeid kirjeldada;
 - b) sektori juhtimine hinnataval alal, sealhulgas haldussuutlikkus õigusnormide tõhusa rakendamise ja nende jõustamise järelevalveks; ja
 - c) korruptsioon ning andmete ja dokumentide võltsimine. Korruptsioonitaseme hindamisel aitab ekspertidega konsulteerimine hinnata korruptsiooni ulatust sektoris, võttes lisaks korruptsiooni ja dokumendipettust käsitlevate indikaatorite 10, 11 ja 12 leidudele arvesse konkreetse indikaatoriga seotud korruptsiooni. Erilist tähelepanu pööratakse selliste seaduste jõustamisele, millest tuleneb avalik-õiguslike asutuste heakskiidu nõue, näiteks load, kontsessioonilitsentsid, tollideklaratsioonid jne.
- 13.11 Juhtudel, kui riigil/piirkonnal on juba heakskiidetud FSC standard, tuleks riskihindamisel omakorda viidata hinnatava riigi/piirkonna FSC standardis kindlaks määratud asjakohastele ja ajakohastele õigusaktidele.²²
- 13.12 Hinnatava ala riskimäärangeid võrreldakse sarnaste alade riskihindamis(t)e riskimäärangeutega. Kui võrreldava indikaatori hindamisel tuvastatud riskid on sarnased, kuid tulemuseks on teistsugune riskimäärang, tuleb riskimäärange erinevus(t)e põhjust selgitada. See hõlmab eri riikide piirkondi.
- MÄRKUS. Tunnused sarnaste alade kindlakstegemiseks on näiteks järgmised: ala suurus, metsatüüp (-tüübid), majandamise peamised omadused, lähedus, kindlakstehtud riskide liik ning muu hulgas ka kohaldatavad õigusaktid; asjakohasus ja sarnasus määratakse eeldatavasti kindlaks iga juhtumi puhul eraldi.

14 Riskivähendamismeetmete kehtestamine

- 14.1 Kui tuvastatakse märkimisväärne risk, kehtestatakse riskivähendamismeetmed, mille rakendamine peaks vähendama riski „märkimisväärselt“ „väheseks“ kas eraldi või koos muude riskivähendamismeetmetega.
- 14.2 Riskivähendamismeetmeid võib olla kahte liiki: kohustuslikud ja soovituslikud. Eri liiki meetmeid tuleb riskihinnangus eristada.

²¹ Vt aadressil: <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators/interactive-data-access>.

²² Heakskiidetud FSC standardid on kättesaadavad FSC dokumendikeskuses: <https://connect.fsc.org/document-centre>.

- 14.3 Kohustuslikke riskivähendamismeetmeid on võimalik kehtestada ainult juhul, kui riskihinnang koostatakse või vaadatakse läbi laiapõhjalise protsessi käigus vastavalt dokumendile <FSC-PRO-60-006 The Development and Revision of FSC Country Requirements> (FSC riiginõuete väljatöötamine ja läbivaatamine).
- 14.4 Riskivähendamismeetmed tuleb esitada iga tuvastatud riski kohta ja need peavad sisaldama järgmist teavet:
- a) Riskivähendamismeetme hindamisel kasutatud kontrolliviis (nt dokumentide kontrollimine, konsulteerimine sidusrühmadega, kohapealne kontroll jne). Sageli võib riski tõhusaks vähendamiseks olla vaja mitut liiki kontrolli.
 - b) Kasutatava teabe liik vastavalt kontrolliviisile ja seonduvad meetmed tuvastatud riski(de) vähendamiseks. Teabeliigid on näiteks asjakohased dokumendid, mida koguda ja kontrollida, sidusrühmad, kellega konsulteerida, ja muud liiki teave, mis on vajalik riski(de) käsitlemiseks.
- 14.5 Riskivähendamismeetmed kehtestatakse vastavalt igale kindlakstehtud riskile ja allikaliigile.

VI OSA. INDIKAATORIPÕHISED NÕUDED

15 Kõrged kaitseväärtused (KKV)

15.1 Indikaatorite 58, 59, 60, 61, 62 ja 63 hindamiseks vastavalt tabelile 3 (allpool) tuleb järgida käesolevas jaos esitatud nõudeid.

15.2 KKVde hindamise ulatus hõlmab järgmist:

- a) KKV esinemise hindamine; ja
- b) metsamajandamistegevusest, sealhulgas väljaspool ametlikku majandamist toimuvast metsavarumisest või tootmisest KKVdele tulenevate ohtude hindamine.

MÄRKUS 1. Riskihindamise kontekstis ei eeldata KKVde tuvastamist päritolumetsas.²³

MÄRKUS 2. KKV esinemise hindamiseks soovitatakse kasutada kõrgete kaitseväärtuste kindlaksmääramise ühiseid suuniseid (Common guidance for the identification of High Conservation Values).

15.3 Majandamistegevusest tuleneva ohu suhtes tuleb hinnata järgmisi KKVsid:

- a) KKV 1—liigiline mitmekesisus. Bioloogilise mitmekesisuse, sealhulgas endeemsete liikide ning haruldaste, ohustatud või väljasuremisohus liikide kontsentratsioon, mis on märkimisväärne²⁴ maailma, regiooni²⁵ või riigi tasandil.
- b) KKV 2—maastikutasandi ökosüsteemid ja nende kompleksid. Puutumatud metsamaastikud ning suured maastikutasandi ökosüsteemid ja nende kompleksid, mis on olulised maailma, regiooni või riigi tasandil ning mis sisaldavad suurema osa looduslike liikide elujõulisi populatsioone looduslikes levikumustrites ja looduslikus arvukuses.
- c) KKV3—ökosüsteemid ja elupaigad. Haruldased, ohustatud või hävimisohus ökosüsteemid, elupaigad või refuugiumid.
- d) KKV4—kriitilise tähtsusega ökosüsteemiteenused. Peamised ökosüsteemiteenused kriitilistes olukordades, sealhulgas valgalade kaitse ning tundlike muldade ja nõlvade erosiooni tõkestamine.
- e) KKV5—kogukonna vajadused. Kohalike kogukondade või põlisrahvaste põhivajaduste rahuldamiseks olulised paigad ja ressursid (nt elatusvahendid, tervis, toit, vesi jne), mis on kindlaks tehtud nende kogukondade või põlisrahvaste kaasamise teel.

²³ Päritolumets tähendab sõltuvalt selle termini kasutamise kontekstist majandamisüksust või tarneüksust.

²⁴ Oluliste väärtuste tõlgendamise kohta vt kõrgete kaitseväärtuste kindlaksmääramise ühised suunised: Common Guidance for the Identification of High Conservation Values. Väärtuste olulisust võivad määrata ka FSC standardid.

²⁵ Regionaalne kontekst selle väärtuse hindamisel peaks olema olemuselt ökoloogiline. Suurtes riikides, nagu Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Venemaa, Kanada ja Brasiilia, on palju ökoregioone. Seevastu väikeses Euroopa riigis võivad metsad moodustada väikese osa suuremast ökosüsteemist, mis ulatub üle riigipiiride. Riskihindamisel tuleks lähtuda üle riigipiiride ulatuvate väärtuste seisundist, kasutades ettevaatusprintsipi, isegi kui riskihindamine ei hõlma rohkem kui ühte riiki. Kui väärtus võib olla riigi tasandil tavaline, kuid selles riigis esineb ainus näide või enamik näiteid väärtusest, mis oli kunagi geograafiliselt palju laiemalt levinud, vastab väärtus KKV 1 kriteeriumile. Näide: enamik Euroopa looduslike metsaökosüsteemidega seotud keskmise kuni suure kehmassiga imetajatest esineb Valgevene metsades; mujal Euroopas on aga enamik neist hävinud, mistõttu Valgevene mets on selle kõrge kaitseväärtuse jaoks eriti oluline.

- f) KKV6—kultuuriväärtused. Ülemaailmse või riikliku kultuurilise, arheoloogilise või ajaloolise tähtsusega ja/või kohalike kogukondade või põlisrahvaste traditsioonilise kultuuri jaoks olulise kultuurilise, ökoloogilise, majandusliku või usulise/püha tähtsusega alad, ressursid, elupaigad ja maastikud, mis on kindlaks tehtud nende kohalike kogukondade või põlisrahvaste kaasamise teel.

MÄRKUS. KKVde 5 ja 6 kindlakstegemine nõuab kohalike kogukondade ja põlisrahvaste kaasamist. Riskihindamise ulatuses peetakse KKVde 5 ja 6 kindlakstegemisel piisavaks riskihindamise protsessi käsitlevat konsultatsiooni, mis on läbi viidud 5. jao „Riskihinnangu koostamise ja läbivaatamise menetlusnõuded“ kohaselt, ja/või mis tahes suunatud konsultatsiooni, mis on läbi viidud õiguste omajate ja/või ekspertidega riskihindamise protsessi käigus.

- 15.4 „Oht“ viitab KKVde kontekstis tavalisele majandamistegevusele, mis põhjustab või võib põhjustada KKVde hävimist või degradeerumist.

MÄRKUS 1. Riskihindamine võib käsitleda muid riigi ja/või piirkonna tingimustele eriomaseid ohte.

MÄRKUS 2. Olemasolevate KKVsid ähvardavate ohtude hindamisel võib kasutada standardi <FSC-STD-60-004 International Generic Indicators> (Rahvusvahelised üldindikaatorid) indikaatoris 9.2.1 kirjeldatud teavet.

15.4.1 KKV1 puhul tuleb käsitleda järgmisi ohte:

- a) elupaiga hävitamine,
- b) elupaiga killustamine ja
- c) võõr- või invasiivsete liikide sissetoomine.

15.4.2 KKV2 puhul tuleb käsitleda järgmisi ohte:

- a) killustamine, sh juurdepääs (teede rajamine); ja
- b) ärilisel eesmärgil metsaraie või metsaraie, mille peamine eesmärk on puidu tootmine (kehtib ainult puutumatute metsamaastike suhtes)..

15.4.3 KKV3 puhul tuleb käsitleda järgmisi ohte:

- a) KKV3 tulemusliku kaitse puudumine.

15.4.4 KKV4 puhul tuleb käsitleda järgmisi ohte:

- a) vee kvaliteedi/koguse vähenemine ja
- b) kahjulik mõju inimeste tervisele (nt vee mürgitamine jne).

15.4.5 KKV5 puhul tuleb käsitleda järgmisi ohte:

- a) põlisrahvaste, traditsiooniliste rahvaste ja kohalike kogukondade põhivajaduste kahjustamine (mõjutamine) metsamajandamistegevusega.

15.4.6 KKV6 puhul tuleb käsitleda järgmisi ohte:

- a) KKV6 määravate õiguste või väärtuste hävitamine ja/või rikkumine.

15.5 Parim kättesaadav teave, mida tuleb kasutada KKV tuvastamiseks ja KKVsid ähvardavate ohtude hindamiseks, hõlmab muu hulgas järgmist:

- a) olemasolevad hinnatavas piirkonnas tehtud KKV uuringud;
- b) asjaomaste andmebaaside ja kaartide uurimine; ja
- c) konsulteerimine asjaomaste kohalike ja piirkondlike ekspertidega.

MÄRKUS. Parima kättesaadava teabe puudumisel (või igasuguse kättesaadava teabe puudumisel) kohaldatakse ettevaatusprintsipi.

15.6 Hinnatavas riigis/piirkonnas rakendatavaid olemasolevaid looduskaitsekavasid tunnustatakse ja hinnatakse seoses nende võimaliku kasulikkusega KKV tuvastamise ja kaitse seisukohast (vt alapunkt 15.11.a).

15.7 Võimaluse korral kasutatakse KKV esinemist dokumenteerivaid ruumiandmeid. Eelistada tuleb andmeid, mis vastavad rahvusvaheliselt tunnustatud ruumiandmestandarditele (nt Open Geospatial Consortiumi standardid).

MÄRKUS 1. Metsapiirkondade kaardid, kontsessioonide kaardid, maakattekaardid, haldusüksused jms võivad tõhusalt aidata täiendada andmekihte lisaks andmetele, mis on otseselt seotud KKVdega.

MÄRKUS 2. Kui KKV esinemise hindamiseks kasutatakse ruumiandmeid, tuleb punkti 4.1 kohaselt FSC esitatavas riskihindamisvormis dokumenteerida ainult homogeense riskiga alad.

15.8 Esmase teabeallikana kõrge kaitseväärtuse esinemise ja seda ohustavate tegurite kohta tuleb riskihindamisel kasutada FSC heakskiidetud kõrge kaitseväärtuse raamistikke (või nende osi), mis on eelnevalt välja töötatud osana FSC säästva metsamajandamise standardi väljatöötamisest FSC põhimõtete ja kriteeriumide 5. versiooni alusel (FSC P&C V5), tingimusel et need vastavad käesoleva dokumendi nõuetele.

15.9 Kui FSC heakskiidetud kõrge kaitseväärtuse raamistikku ei ole FSC P&C V5-l põhineva FSC standardi väljatöötamise osana välja töötatud, tuleb asjaomase riigi/piirkonna kõrge kaitseväärtuse raamistik välja töötada riskihindamisprotsessi osana vastavalt käesoleva dokumendi nõuetele, sealhulgas teha kindlaks kõrgete kaitseväärtuste esinemise piirkonnad ja nendele majandamistegevusest tulenev oht (tulenevad ohud).

15.10 Kõiki puutumatuid metsamaastikke, mis on määratletud kaartidel veebisaidil <http://intactforests.org> kaartidel, tuleb kasutada puutumatute metsamaastikena, välja arvatud juhul, kui muudest allikatest nähtub, et nimetatud andmed ei ole ajakohased või täielikud. Sellistel juhtudel kasutab protsessijuht muud liiki parimat kättesaadavat teavet, näiteks puutumatud metsamaastikud, mis on kindlaks määratud olemasolevates KKV raamistikkes vastavalt punktile 15.8, varasemaid metsavarumisdokumente, kaarte ning sõltumatute organisatsioonide, teadlaste ja ekspertide esitatud välisandmeid.

15.11 KKVde riskikriteeriumide hindamisel tuleb võtta arvesse ja kasutada sobival juhul järgmist:

- a) aladel, kus KKVd on kaitstud riiklike või piirkondlike looduskaitsekavadega, hinnatakse nende kaitsekavade rakendamise tõhusust. See peab hõlmama juhtimise hindamist ja KKV kaitse piisavust;

MÄRKUS 1. Kaitsekavad võivad hõlmata näiteks kaitsealade süsteemi või rahvusvahelisi kaitseprogramme (nt rahvuspargid, Natura 2000). Ainuüksi võrgustikukaitsekavade olemasolu ei õigusta vähese riski määramist. Vähese riski määramist võivad õigustada üksnes tõhusad kaitsekavad, mis on hinnatud riski vähendamiseks asjakohaseks.

MÄRKUS 2. KKV kaitse korraldamise hindamisel võib kasutada õigusnormidele vastavust käsitlevate indikaatorite 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 42, 44 ja 46 hindamist.

- b) kui käimas on välised piirkondlikud/riiklikud konsultatsioonid KKVdega seotud konkreetsetes küsimustes, mis mõjutavad riski määramist, võetakse arvesse selliste protsesside tulemusi, kohaldades ettevaatusprintsipi; ja
- c) aladel, kus esineb metsa maakasutuse muutmine ja degradeerumine, kaalutakse indikaatorite 55, 56 ja 57 hindamist.

16 Metsade maakasutuse muutmine ja metsade degradeerumine

- 16.1 Indikaatorite 55, 56 ja 57 hindamiseks vastavalt tabelile 3 (allpool) tuleb järgida käesolevas jaos esitatud nõudeid.

MÄRKUS. Maakasutuse muutmise ja degradeerumise kontekstis tagab FSC käesoleva riskihindamise raamistiku kooskõla maakasutuse muutmist käsitleva poliitikaga <FSC-POL-01-007 Policy to Address Conversion>. See saavutatakse metsa maakasutuse muutmise ja degradeerumisega seotud riski hindamise läbivaadatud nõuetega (nagu esitatud käesolevas jaos) koosmõjus kõrgete kaitseväärtustega (KKV) seotud riski hindamise nõuetega (nagu esitatud käesoleva riskihindamise raamistiku 15. jaos, s.t indikaatorites 58, 59, 60, 61, 62 ja 63). Lisaks on metsa maakasutuse muutmise ja degradeerumisega seotud riski hindamise nõuetes (nagu esitatud käesolevas jaos) kasutatud raadamismääruse lähenemist. See tagab dokumendis <FSC-POL-01-007 Policy to Address Conversion> esitatud maakasutuse muutmist ja raadamist käsitlevate FSC nõuete toimivuse massibilansi süsteemi kontekstis.

- 16.2 Metsa maakasutuse muutmise ja degradeerumisega seotud riskikriteeriume hinnates tuleb arvestada järgmisi aspekte:

- a) metsa ohustavate tegevuste, sh ehitiste ulatus ja mõju;
- b) võimaluse korral tuleb kasutada rahvusvaheliselt tunnustatud ruumiandmestandarditele vastavaid ruumiandmeid ning metsa maakasutuse muutmise ja degradeerumise dokumenteerimist;
- c) võimaluse korral tuleb riskihindamisel ruumiandmete kasutamist toetada muud liiki andmetega; ja

MÄRKUS. Muud liiki andmed on näiteks maakasutuse muutmise registrid, statistika või maa-/metsamajandamise kavad.

- d) halduse hindamine aladel, kus loodusmetsa maakasutuse muutmine on seadusega keelatud. See võib hõlmata (riiklike või piirkondlike) haldusasutuste üldise tõhususe hindamist seoses maakasutuse muutmist ja degradeerumist käsitlevate õigusnormide rakendamisega.

MÄRKUS. Degradeerumise hindamist alustatakse dokumendi <FSC-POL-01-007 Policy to Address Conversion> (maakasutuse muutmist käsitlev poliitika) alusel. „Märkimisväärse riski“ määranguni on võimalik jõuda üksnes siis, kui indikaatoriga 57 seotud riskikriteerium(id) on täidetud.

- 16.3 Arvestades dokumendi <FSC-POL-01-007 Policy to Address Conversion> (Raadamise käsitlemise poliitika) sätteid, tuleb indikaatori 55 hindamisel lähtuda ettevaatuspõhimõttest; seega määratakse „märkimisväärne“ risk, kui punktist 16.4 ei tulene teisiti.
- 16.4 Juhtudel, kui riskihindamine toimub laiapõhjalise protsessina (järgides standardi <FSC-PRO-60-006 The Development and Revision of FSC Country Requirements>) (FSC riiginõuete väljatöötamine ja läbivaatamine) nõudeid, võib auditikodade tasakaalustatud tööühm määrata

alale vähese riski tingimusel, et nad suudavad andmete abil tõendada, et hinnataval alal ei ole alates 31. detsembrist 2020 toimunud kohaldatavat maakasutuse muutmist.

17 Geneetiliselt muundatud organismid (GMOd)

- 17.1 Indikaatori 64 hindamiseks vastavalt tabelile 3 (allpool) tuleb järgida käesolevas jaos esitatud nõudeid.
- 17.2 GMOde kasutamisega seotud märkimisväärse riski tingimusi hinnates tuleb arvestada järgmisi aspekte:
- a) aladel, kus GMOd on ärilisel eesmärgil rajatud istandikes lubatud, tuleb hinnata GMOde kasutamise kontrolli süsteeme.²⁶ Riski kindlakstegemiseks ja riskivähendamismeetmete rakendamiseks on väga oluline geneetiliselt muundatud puude istandike asukoha kindlaksmääramine ametlike dokumentide abil; ja
 - b) riikides või piirkondades, kus GMOde haldamine on puudulik või ebaselge, peaks riskihindamisel keskenduma GMOde esinemisele istandikes ja/või metsades.

MÄRKUS. GMOga seotud risk on tavaliselt liigispetsiifiline. Geneetiliselt muundatud puuliikide saamiseks kasutatud taksonid on näiteks ameerika kastanipuu (*Castanea dentata*), jalakas (*Ulmus sp.*), eukalüpt (*Eucalyptus sp.*), pinellia (*Pinellia sp.*), pappel (*Populus sp.*), arukask (*Betula pendula*), kuusk (*Picea sp.*) ja pähklipuu (*Juglans sp.*).

²⁶ Geneetiliselt muundatud organism (GMO) on organism, mille geneetilist materjali on muudetud sellisel viisil, mis loomuliku paaritumise ja/või rekombinatsiooni teel ei ole võimalik.

VII OSA. RISIKIHINDAMISE INDIKAATORID

Iga indikaatori hindamisel tuleks kasutada allpool tabelis 3 esitatud riskikriteeriume tingimusega „ja/või“. Kui üks kriteerium on täidetud, määratakse märkimisväärne risk. Indikaatorite 56 ja 57 puhul on riskikriteeriumide kohaldamine täpsustatud tabelis.

Tabel 3. Riskihindamise indikaatorid

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
Maakasutus ja majandamine		
1	<i>Maa valdusõigused on tagatud ja registreeritud vastavalt õiguslikele nõuetele.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
2	<i>Maa majandamisõigused on tagatud ja registreeritud vastavalt õiguslikele nõuetele.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid ennetusmeetmeid.
3	<i>Metsakontsessiooni load on olemas ning need väljastatakse ja registreeritakse vastavalt õiguslikele nõuetele.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
4	<i>Raieload on olemas ning need väljastatakse ja registreeritakse vastavalt õiguslikele nõuetele.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid;

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
		3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
5	Järgitakse maakasutuse ja majandamise planeerimise õiguslikke nõudeid.	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
Maksud ja tasud		
6	Järgitakse kasutustasude, maa-/pindalamaksude ja -tasude maksmise õiguslikke nõudeid.	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
7	Järgitakse käibemaksu ja/või muude müügitasude tasumise õiguslikke nõudeid.	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
8	Järgitakse ettevõtte tulumaksu, sealhulgas kasumimaksu maksmise õiguslikke nõudeid.	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
9	Järgitakse kaubandus- ja/või ekspordimaksude ja -tasude maksmise õiguslikke nõudeid.	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.

Korruptsioon ja/või dokumentide ja andmete võltsimine

10	Järgitakse õiguslikke nõudeid, mis käsitlevad korruptsiooni, sealhulgas altkäemaksu, pettust ja huvide konflikti.	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
11	Välditakse igasugust altkäemaksu ja korruptsiooni.	1. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid käsitlevad selle indikaatoriga seotud nõudeid, kuid indikaatori 10 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 3. tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.
12	Andmete ega dokumentide võltsimist ei esine.	1. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid käsitlevad selle indikaatoriga seotud nõudeid, kuid indikaatori 10 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 3. tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.

Metsamajandamistegevus ja keskkonnakaitse

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
13	<i>Järgitakse majandamistegevuse õiguslikke nõudeid ja sellega seotud toimingute nõudeid.</i> MÄRKUS. Majandamistegevuste nõuded hõlmavad muu hulgas järgmist: valikraie, turberaie, lageraie, puidu väljavedu raielangilt, aastaajalised piirangud, puhveralade loomine (nt veekogude, lagealade, pesitsuspaikade kõrval), langile säilikuude jätmine, elurikkuse kaitse, keskkonnanõuded metsamasinatele, kokkuveo- ja väljaveoradade rajamine, tee-ehitus, kuivendussüsteemid ja sillad, metsavarumise planeerimine ja järelevalve jne. Tavaliselt hõlmab see eeskirju lankide suuruse, raievanuse ja/või -diameetri alampiiri ning raie ajal säilitatavate elementide ja muude raietavade kohta.	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
14	<i>Majandamistegevusega seotud taristu arendamine ja hooldamine on kooskõlas keskkonnaväärtuste kaitseks kohaldatavate eeskirjade ja õiguslike nõuetega.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
15	<i>Majandamistegevusega seotud taristu rajamine ja hooldamine toimub viisil, mis minimeerib kahjulikku mõju keskkonnaväärtustele.</i>	1. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid käsitlevad selle indikaatoriga seotud nõudeid, kuid indikaatori 14 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 3. tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
16	<i>Järgitakse elurikkuse säilitamise, kaitsealade ning endeemsete, haruldaste, ohustatud või väljasuremisohus liikide ja nende elupaikade kaitsega seotud õiguslikke nõudeid.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
17	<i>Järgitakse õiguslikke nõudeid, mis käsitlevad CITESi liikide varumist, kogumist ja nendega kauplemist.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
18	<i>Majandamistegevuses tekkivate jätmete maht ja mõju vastab õiguslikele nõuetele ning jätmeid käideldakse ja minimeeritakse.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid; 4. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 5. tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.
19	<i>Majandamistegevuses tekkiv reostus vastab õiguslikele nõuetele ning seda kontrollitakse ja minimeeritakse.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid; 4. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõuetega;

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
		5. tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.
20	<i>Veevarusid kaitstakse ja kasutatakse vastutustundlikult kooskõlas õiguslike nõuete ja pikaajalise elujõulisuse tagamise eesmärgiga.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid; 4. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 5. tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.
21	<i>Majandamistegevuse negatiivne mõju mullale on minimaalne ja vastab õiguslikele nõuetele.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid; 4. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 5. tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.
Töötervishoid ja ohutus		
22	<i>Järgitakse töötervishoiu ja tööohutusega seotud õiguslikke nõudeid.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
23	<i>Rajatised ja tegevused on ohutud ja toetavad töötajate tervist, töötajatel on juurdepääs ettevõtetud tegevusele vastavatele isikukaitsevahenditele ja nad kasutavad neid.</i>	1. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid hõlmavad selle indikaatoriga seotud nõudeid ning riik on ratifitseerinud tööohutuse ja töötervishoiu konventsiooni (C155)²⁷ ning tööohutuse ja töötervishoiu edendamise raamistiku konventsiooni (C187)²⁸, kuid indikaatori 22 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 3. tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele; 4. hinnatavas piirkonnas on rohkem kui 591,5 vigastustega tööõnnetust 100 000 töötaja kohta ja rohkem kui 2,45 tööga seotud surmajuhtumit 100 000 töötaja kohta.
24	<i>Kemikaalide kasutamine, nendega töötlemine, nende ladustamine ja kõrvaldamine majandamistegevuse käigus on suunatud keskkonna ning inimeste tervise ja ohutuse kaitsele ning vastab õiguslikele nõuetele.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid; 4. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 5. tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.
Inimõigused ja töötajate õigused		
25	<i>Järgitakse rahvusvahelise õigusega kaitstud inimõigusi, mis on sätestatud riigisiseses õiguses.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.

²⁷ ILO Convention 155: Occupational Safety and Health Convention

²⁸ ILO Convention 187: Promotional Framework for Occupational Safety and Health Convention

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
26	<i>Metsavarumine või toodetega kauplemine ei aita kaasa rahvusvaheliste inimõiguste rikkumisele ega ole seotud relvakonfliktidega.</i>	1. Piirkond on konfliktipiirkonna puidu allikas,²⁹ 2. Piirkonna suhtes kehtib ÜRO julgeolekunõukogu puiduekspordi keeld. 3. Piirkonna suhtes kehtib mõni muu rahvusvaheline puiduekspordi keeld. 4. Piirkonna ettevõtjad on seotud konfliktipiirkonna puidu tarnimise või sellega kauplemisega (võimaluse korral tuleks üksused kindlaks määrata, järgides samal ajal õigusnorme). 5. Metsandussektori üksikisikuid või üksusi ähvardavad ÜRO sanktsioonid. 6. Hinnatavas piirkonnas on kiiresti muutuvaid asjaolusid, mis kujutavad endast tõsist ohtu FSC sertifitseerimissüsteemi usaldusväärsusele või mainele.
27	<i>Järgitakse lapstööjõu kasutamise ja noorte töötajate tööhõivega seotud õiguslikke nõudeid.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelemeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
28	<i>Lapstööjõudu ei kasutata ja noorte töötajate tööhõivet juhitakse vastutustundlikult, sealhulgas sellega seotud õigusi, nagu on sätestatud ILO tööalastes aluspõhimõtetes ja põhiõigustes.</i>	1. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid käsitlevad kõiki ILO tööalaseid aluspõhimõtteid ja põhiõigusi, kuid indikaatori 27 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 3. On olulisi tõendeid lapstööjõu kasutamise vastase tööõiguse, sealhulgas ILO tööalastes

²⁹ Seosed puidu kasutamise ja konfliktide vahel on peamiselt kahte liiki.

Esiteks, puidukaubandusest saadavat tulu võidakse suunata konflikti toetavasse tegevusse, näiteks relvade ostmisse. Seega on „konfliktipiirkonna puit“ määratletud kui „puit, millega on järelevalveahela teatavas etapis kaubelnud relvastatud rühmitused, olenemata sellest, kas tegemist on mässuliste rühmituste või regulaarväega, või relvakonflikti kaasatud tsiviilametkond või selle esindajad, kas konflikti jätkamiseks või konfliktiolukorra kasutamiseks isikliku kasu saamise eesmärgil. Konfliktipiirkonna puit ei ole alati ebaseaduslik.“ (Global Witness 2002, tsiteerinud Le Billon 2003).

Teiseks võib puidu kasutamine olla ise konflikti otsene põhjus (Thomson ja Kanaan 2003). Seda võivad ajendada näiteks vaidlused metsaressursside omandiõiguse, hüvede jaotamise või kohaliku keskkonna halvenemise üle või metsatööliste sissērändest põhjustatud sotsiaalsed konfliktid. Mõnedes riikides, eriti kui puuduvad muud sissetulekuallikad, pingutatakse vähe selle nimel, et puidutootmine oleks jätkusuutlik või sotsiaalselt vastutustundlik (allikas: UNEP, Africa Environment Outlook: <https://www.unep.org/resources/report/africa-environment-outlook-2-our-environment-our-wealth>). Selliseid juhtumeid hinnatakse siiski teiste indikaatorite alusel, mis hõlmavad ILO sätetel põhinevaid nõudeid; seega ei kuulu need indikaatori 38 ulatusse.

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
		aluspõhimõtetes ja põhiõigustes sätestatu ulatusliku või süstemaatilise rikkumise kohta.
29	<i>Järgitakse õiguslikke nõudeid, mis käsitlevad kaasaegset orjapidamist, sealhulgas sunniviisilist ja kohustuslikku tööd.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
30	<i>Ühelgi viisil ei kasutata, edendata ega toetata kaasaegset orjust, sealhulgas sunniviisilist ja kohustuslikku tööd, muu hulgas ILO tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste sätete kohaselt.</i>	1. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid käsitlevad kõiki ILO tööalaseid aluspõhimõtteid ja põhiõigusi, kuid indikaatori 29 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 3. on olulisi tõendeid kaasaegse orjuse, sealhulgas sunniviisilise ja kohustusliku töö kasutamise vastase tööõiguse, sealhulgas ILO tööalastes aluspõhimõtetes ja põhiõigustes sätestatu ulatusliku või süstemaatilise rikkumise kohta.
31	<i>Järgitakse ühinemisvabaduse, organiseerumisõiguse ja kollektiivlääbirääkimiste õigusega seotud õiguslikke nõudeid.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
32	<i>Järgitakse töötajate õigusi seoses ühinemisvabaduse, organiseerumisõiguse ja kollektiivlääbirääkimiste õigusega, sealhulgas ILO tööalastes aluspõhimõtetes ja põhiõigustes sätestatud õigusi.</i>	1. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid käsitlevad kõiki ILO tööalaseid aluspõhimõtteid ja põhiõigusi, kuid indikaatori 31 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 3. on olulisi tõendeid ühinemisvabaduse, organiseerumisõiguse ja kollektiivlääbirääkimiste õiguse, sealhulgas ILO tööalaste aluspõhimõtete ja

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
		põhiõiguste sätete ulatusliku või süstemaatilise rikkumise kohta.
33	<i>Järgitakse töötajate värbamise ja töölevõtmisega seotud õiguslikke nõudeid.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
34	<i>Järgitakse lepingute ja töölubadega seotud õiguslikke nõudeid ning pädevustunnistuste nõudeid ja muid koolitusnõudeid.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
35	<i>Järgitakse õiguslikke nõudeid seoses töötajate palkade ja muude tasudega, nagu sotsiaalkindlustusmaksed ning sotsiaal- ja tulumaks, mille tööandja töötaja nimel kinni peab.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
36	<i>Järgitakse tööaja, ületunnitöö, puhkeaja ja vaba ajaga seotud õiguslikke nõudeid.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
37	<i>Järgitakse töötajate õigusi seoses värbamise ja töölevõtmise, lepingute, koolituse, töötajate palkade ja muude tasude, tööaja,</i>	1. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid käsitlevad kõiki ILO tööalaseid aluspõhimõtteid ja põhiõigusi, kuid indikaatorite 33, 34, 35 ja 36

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
	<i>ületunnitöö, puhkeaja ja vaba ajaga, sealhulgas ILO tööalastes aluspõhimõtetes ja põhiõigustes sätestatud õigusi.</i>	riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 3. kaalukad tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.
38	<i>Järgitakse töötajate diskrimineerimisega seotud õiguslikke nõudeid.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
39	<i>Töötajaid ei diskrimineerita protsessides, mis on seotud töölevõtmise, tasustamise ja koolitusvõimaluste, edutamise, töösuhte lõpetamise või pensionile jäämisega, sealhulgas seoses asjakohaste õigustega, nagu on sätestatud ILO tööalastes aluspõhimõtetes ja põhiõigustes.</i>	1. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid käsitlevad kõiki ILO tööalaseid aluspõhimõtteid ja põhiõigusi, kuid indikaatori 38 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 3. kaalukad tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.
40	<i>Järgitakse õiguslikke nõudeid, mis käsitlevad soolist võrdõiguslikkust töökohal.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
41	<i>Soolist võrdõiguslikkust kaitstakse vastavalt parimatele tavadele, sealhulgas töövõimaluste kättesaadavuse, võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise ning piisava rasedus- ja sünnituspuhkuse ja isapuhkuse ning muude seonduvate õiguste tagamisega,</i>	1. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid käsitlevad kõiki ILO tööalaseid aluspõhimõtteid ja põhiõigusi, kuid indikaatori 40 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega);

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
	<i>nagu on sätestatud ILO tööalastes aluspõhimõtetes ja põhiõigustes.</i>	3. kaalukad tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.

Kolmandate isikute õigused

42	<i>Järgitakse põlisrahvaste õigustega seotud õiguslikke nõudeid.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
43	<i>Põlisrahvaste õigusi, sealhulgas maaomand ja maa majandamine, austatakse ja kaitstakse vastavalt eelneva vabatahtliku ja teadva nõusoleku põhimõttele.</i>	1. Põlisrahvaste esinemine hinnataval alal on kinnitust leidnud või tõenäoline. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid hõlmavad kõiki ILO sätteid, mis käsitlevad põlisrahvaste kindlakstegemist ja õigusi,³⁰ kuid indikaatori 42 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga. 2. Põlisrahvaste esinemine hinnataval alal on kinnitust leidnud või tõenäoline. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid hõlmavad põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsiooni,³¹ kuid indikaatori 42 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga. 3. Põlisrahvaste esinemine alal on kinnitust leidnud või tõenäoline. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega). 4. On olulisi tõendeid põlisrahvaste õiguste ulatusliku või süstemaatilise rikkumise kohta. 5. Põlisrahvad ei ole oma õigustest teadlikud. 6. On tõendeid põlisrahvaste õigustega seotud märkimisväärse ulatusega konflikti(de)³² kohta.

Rahvusvahelise tööorganisatsiooni (ILO) konventsioon nr 169³⁰

³¹ UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples | OHCHR

³² Indikaatori 43 puhul on märkimisväärse ulatusega konflikt konflikt, mis hõlmab üht või mitut järgmistest:

- a) seadusel või taval põhinevate põlisrahva õiguste ränk rikkumine;
- b) oluline negatiivne mõju (olulised negatiivsed mõjud), mis on pöördumatu(d) või mida ei ole võimalik leevendada;
- c) märkimisväärne arv põlisrahva vastu suunatud füüsilise vägivalla juhtumeid;
- d) märkimisväärne arv vara hävitamise juhtumeid;
- e) sõjaliste üksuste kohalolek;
- f) põlisrahva süstemaatiline hirmutamine.

Juhised:

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
		Puuduvad õigusnormid või muud õiguslikult kehtestatud protsessid, mis aitaksid asjaomases piirkonnas konflikte lahendada, või on sellised protsessid olemas, kuid mõjutatud sidusrühmad ei tunnista neid õiglase ja erapooletuna. MÄRKUS. Kasutusõiguste, kultuurist tulenevate huvide või traditsioonilise kultuurilise identiteediga seotud konfliktide lahendamise protsessid peaksid pakkuma õiguskaitsevahendeid. Samuti peaksid need olema vabad ülekaalukast struktuursest tasakaalustamatusest või olemuslikust ebaõiglusest, olema mõjutatud pooltele vastuvõetavad ja andma mõjutatud pooltele vahendid märkimisväärse ulatusega konfliktide lahendamiseks. Õigusi võivad määratleda rahvusvahelised struktuurid (nt ÜRO) ja kohalikud õigusstruktuurid.
44	Järgitakse traditsiooniliste rahvaste õigustega seotud õiguslikke nõudeid.	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
45	Traditsiooniliste rahvaste õigusi, sealhulgas maaomand ja maa majandamine, austatakse ja kaitstakse vastavalt eelneva vabatahtliku ja teadva nõusoleku põhimõtetele.	1. Traditsiooniliste rahvaste esinemine hinnataval alal on kinnitust leidnud või tõenäoline. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid hõlmavad ILO sätteid, mis käsitlevad traditsiooniliste rahvaste kindlakstegemist ja õigusi,³³ kuid indikaatori 44 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. Traditsiooniliste rahvaste esinemine hinnataval alal on kinnitust leidnud või tõenäoline. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 3. on olulisi tõendeid traditsiooniliste rahvaste õiguste ulatusliku või süstemaatilise rikkumise kohta; 4. traditsioonilised rahvad ei ole oma õigustest teadlikud;

Märkimisväärse ulatusega konfliktide kindlakstegemisel tuleb olla teadlik ka võimalikest paralleelselt toimuvatest muude kui metsandussektori tegevustest, mis võivad samuti mõjutada põlisrahvaste õigusi, ning et nende tegevuste mõju võib olla kumulatiivne. See kumulatiivne mõju võib omakorda viia põlisrahva õiguste ränga rikkumiseni või pöördumatute tagajärgedeni, kuid tuleb hinnata metsamajandamistegevuste panust nendesse mõjudesse.

Konfliktide sisu ja ulatus määratakse kindlaks riskihindamise käigus vastavalt riigi/piirkonna tingimustele. Riskihinnangus tuleb sellised konfliktid määratleda.

³³ Rahvusvahelise tööorganisatsiooni (ILO) konventsioon nr 169

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
		5. on tõendeid traditsiooniliste rahvaste õigustega seotud märkimisväärse ulatusega konflikt(de)³⁴ kohta. Puuduvad õigusnormid või muud õiguslikult kehtestatud protsessid, mis aitaksid asjaomases piirkonnas konflikte lahendada, või on sellised protsessid olemas, kuid mõjutatud sidusrühmad ei tunnista neid õiglase ja erapooletuna. MÄRKUS. Kasutusõiguste, kultuurist tulenevate huvide või traditsioonilise kultuurilise identiteediga seotud konfliktide lahendamise protsessid peaksid pakkuma õiguskaitsevahendeid. Samuti peaksid need olema vabad ülekaalukast struktuursest tasakaalustamatusest või olemuslikust ebaõiglusest, olema mõjutatud pooltele vastuvõetavad ja andma mõjutatud pooltele vahendid märkimisväärse ulatusega konfliktide lahendamiseks. Õigusi võivad määratleda rahvusvahelised struktuurid (nt ÜRO) ja kohalikud õigusstruktuurid.
46	Õiguslikult tunnustatud tava- ja kogukonnaõigused on kindlaks määratud ja neid austatakse.	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelemeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
47	Kohalike kogukondade õigusi austatakse ja kaitstakse.	1. Kohalike kogukondade esinemine hinnataval alal on kinnitust leidnud või tõenäoline. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid hõlmavad ILO sätteid, mis käsitlevad kohalike kogukondade kindlakstegemist ja õigusi, kuid indikaatori 46 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. kohalike kogukondade esinemine hinnataval alal on kinnitust leidnud või tõenäoline. Hinnatava ala

³⁴ Indikaatori 45 puhul on märkimisväärse ulatusega konflikt konflikt, mis hõlmab üht või mitut järgmistest:

- a) seadusel või taval põhinevate traditsioonilise rahva õiguste ränk rikkumine;
- b) oluline negatiivne mõju (olulised negatiivsed mõjud), mis on pöördumatu(d) või mida ei ole võimalik leevendada;
- c) märkimisväärne arv traditsioonilise rahva vastu suunatud füüsilise vägivalda juhtumeid;
- d) märkimisväärne arv vara hävitamise juhtumeid;
- e) sõjaliste üksuste kohalolek;
- f) traditsioonilise rahva süstemaatiline hirmutamine.

Juhised:

Märkimisväärse ulatusega konfliktide kindlakstegemisel tuleb olla teadlik ka võimalikest paralleelselt toimuvatest muude kui metsandussektori tegevustest, mis võivad samuti mõjutada traditsiooniliste rahvaste õigusi, ning et nende tegevuste mõju võib olla kumulatiivne. See kumulatiivne mõju võib omakorda viia traditsioonilise rahva õiguste ränga rikkumiseni või pöördumatute tagajärgedeni, kuid tuleb hinnata metsamajandamistegevuste osa nendes mõjudes.

Konfliktide sisu ja ulatus määratakse kindlaks riskihindamise käigus vastavalt riigi/piirkonna tingimustele. Riskihinnangus tuleb sellised konfliktid määratleda.

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
		suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); 3. kohalikud kogukonnad ei ole oma õigustest teadlikud; 4. tõendid osutavad kohaliku kogukonna õiguste laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.
48	<i>Suhtlemine põlisrahvaste, traditsiooniliste rahvaste ja kohalike kogukondadega toimub lugupidaval ja kultuuriliselt sobival viisil.</i>	1. Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid käsitlevad selle indikaatoriga seotud nõudeid, kuid indikaatorite 42, 44 ja 46 riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; 2. hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid on vastuolus indikaatori nõudega (nõuetega); tõendid osutavad selle indikaatoriga hõlmatud nõuete laialdasele või süstemaatilisele rikkumisele.
Kauplemine ja transport		
49	<i>Järgitakse toodetega kauplemise ja transpordiga seotud õiguslikke nõudeid.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
50	<i>Järgitakse kohaldatavate kaubanduspiirangute ja sanktsioonidega seotud õiguslikke nõudeid.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
51	<i>Järgitakse toodete klassifitseerimisega seotud õiguslikke nõudeid.</i>	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
52	Järgitakse toodete ekspordi ja/või impordiga seotud õiguslikke nõudeid.	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
53	Järgitakse offshore-kaubanduse ja siirdehindadega seotud õiguslikke nõudeid.	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
Hoolsuskohustus/vajalik hool		
54	Järgitakse hoolsuskohustuse või nõuetekohase hoolsusega seotud õiguslikke nõudeid.	1. Kõik üksused ei järgi kindlakstehtud seadusi järjepidevalt, neid seadusi eiratakse sageli, asjaomased asutused ei jõusta neid seadusi või esineb nende asjaolude kombinatsioon; 2. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes tõhusaid järelmeetmeid; 3. asjaomased üksused ei võta kindlakstehtud seaduste rikkumise suhtes ennetusmeetmeid.
Maakasutuse muutmine ja metsa degradeerumine		
55	Alates 31. detsembrist 2020 ei ole toimunud loodusemetsa maa kasutusotstarbe muutmist põllumajandusmaaks ja istandike võtmist põllumajanduslikku kasutusse.	1. Tõendid näitavad, et esineb loodusemetsa maakasutuse muutmist ja/või istandike võtmist põllumajanduslikku kasutusse. MÄRKUS 1. Selle riskikriteeriumi hindamiseks ja selle indikaatoriga seotud nõuete täitmise tõendamiseks võib kasutada erinevaid meetodeid.

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
		Näiteks: kohaldatavate õigusaktide jõustamine, ruumianalüüs jne. MÄRKUS 2. Kohaldatakse punktis 16.3 sätestatud nõuet: Arvestades dokumendi <FSC-POL-01-007 Policy to Address Conversion> (Raadamise käsitlemise poliitika) sätteid, tuleb indikaatori 55 hindamisel lähtuda ettevaatuspõhimõttest; seega määratakse märkimisväärne risk, kui punktist 16.4 ei tulene teisiti.
56	Alates 31. detsembrist 2020 ei ole toimunud loodusemetsa maa muutmist muuks kui põllumajandusmaaks.	- Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid hõlmavad seadusi, millega takistatakse loodusemetsa maa muutmist muuks kui põllumajandusmaaks sellises ulatuses, et loodusemetsa pindala väheneks aastas kokku 0,02%, kuid õigusnormide järgimist käsitlevate indikaatorite riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; või - kehtib mõni järgmistes väidetest: - loodusemetsa maa muutmine muuks kui põllumajandusmaaks alates 31. detsembrist 2020 on hinnataval alal põhjustanud loodusemetsade pindala iga-aastase brutokao üle 0,02 %; - tõendid näitavad, et loodusemetsade seisundi halvenemine on laialdane või süstemaatiline; MÄRKUS. See võib hõlmata kaitsealade olulist vähenemist hinnataval alal. - on projekte, mis võimaldavad loodusemetsade maa kasutusotstarbe muutmist keskkonnaväärtusi sisaldavatel aladel, ning tõendid näitavad, et muutmine toimub.
57	Loodusemetsad ei ole alates 31. detsembrist 2020 degradeerunud. MÄRKUS. Mõiste „loodusemets“ määratlus põhineb FSC määratlusel, kuid selle indikaatori hindamise põhimõtted tuginevad raadamismääruse nõuetel metsa degradeerumise kohta. Vt täpsemalt jagu „Terminid ja määratlused“.	- Hinnatava ala suhtes kohaldatavad õigusaktid hõlmavad seadusi, millega takistatakse loodusemetsa degradeerumist kokku üle 0,02% loodusemetsa kogupindalast aastas, kuid õigusnormide järgimist käsitlevate indikaatorite riskihindamine kinnitab, et tegemist on märkimisväärse riskiga; või - kehtib mõni järgmistes väidetest: - alates 31. detsembrist 2020 on hinnataval alal degradeerunud keskmiselt rohkem kui 0,02 % loodusemetsa kogupindalast aastas; - tõendid näitavad, et metsade degradeerumine on laialdane või süstemaatiline.

Kõrged kaitseväärtused (KKV)

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
58	<i>Bioloogilise mitmekesisuse, sealhulgas endeemsete liikide ning haruldaste, ohustatud või väljasuremisohus liikide kontsentratsioon, mis on märkimisväärne maailma, regiooni või riigi tasandil, on kindlaks tehtud ja seda kaitstakse, säilitatakse või suurendatakse (KKV 1).</i>	1. KKV 1 on kindlaks tehtud või selle esinemine hinnataval alal on tõenäoline ja seda ohustab majandamistegevus.
59	<i>Puutumatud metsamaastikud ning suured maastikutasandi ökosüsteemid ja nende kompleksid, mis on olulised maailma, regiooni või riigi tasandil ning mis sisaldavad suurema osa looduslike liikide elujõulisi populatsioone looduslikes levikumustrites ja looduslikus arvukuses, on kindlaks tehtud ja neid kaitstakse, säilitatakse või suurendatakse (KKV 2).</i>	1. KKV 2 on kindlaks tehtud või selle esinemine hinnataval alal on tõenäoline ja seda ohustab majandamistegevus.
60	<i>Haruldased, ohustatud või hävimisohus ökosüsteemid, elupaigad või refuugiumid on kindlaks tehtud ja neid kaitstakse, säilitatakse või suurendatakse (KKV 3).</i>	1. KKV 3 on kindlaks tehtud või selle esinemine hinnataval alal on tõenäoline ja seda ohustab majandamistegevus.
61	<i>Peamised ökosüsteemiteenused kriitilistes olukordades, sealhulgas valgalade kaitse ning tundlike muldade ja nõlvade erosiooni tõkestamine, on kindlaks tehtud ja kaitse all (KKV 4).</i>	1. KKV 4 on kindlaks tehtud või selle esinemine hinnataval alal on tõenäoline ja seda ohustab majandamistegevus.
62	<i>Kohalike kogukondade või põlisrahvaste põhivajaduste rahuldamiseks olulised alad ja ressursid on kindlaks tehtud ja kaitse all (KKV 5)</i>	1. KKV 5 on kindlaks tehtud või selle esinemine hinnataval alal on tõenäoline ja seda ohustab majandamistegevus.

Nr	Indikaator	Märkimisväärse riski kriteeriumid
63	<i>Ülemaailmse või riikliku kultuurilise, arheoloogilise või ajaloolise tähtsusega ja/või kohalike kogukondade või põlisrahvaste traditsioonilise kultuuri jaoks olulise kultuurilise, ökoloogilise, majandusliku või usulise/püha tähtsusega alad, ressursid, elupaigad ja maastikud on kindlaks tehtud ja kaitse all (KKV 6).</i>	1. KKV 6 on kindlaks tehtud või selle esinemine hinnataval alal on tõenäoline ja seda ohustab majandamistegevus.
Geneetiliselt muundatud organismid (GMOd)		
64	<i>GMOsid ei kasutata kaubanduslikul eesmärgil.</i>	1. GMOde kasutamine on hinnatavas piirkonnas kohaldatavate õigusaktide kohaselt seaduslik; 2. GMOde kasutamine on hinnatavas piirkonnas kohaldatavate õigusaktide kohaselt ebaseaduslik, kuid täidetud on mõni järgmistest tingimustest: a) keelu rakendamise kohta tõendeid ei ole; b) tõendid osutavad keelu süstemaatilisele rikkumisele; c) seadusrikkumiste korral ei võta asjaomased üksused rikkumiste suhtes tõhusaid järelmeetmeid; d) seadusrikkumise korral ei tegele asjaomased üksused kindlakstehtud algpõhjustega, rakendades ennetusmeetmeid; 3. on tõendeid GMO liikide kaubandusliku kasutamise kohta.

1. LISA. SIDUSRÜHMAD, KELLEGA TULEB RISKIHINDAMISE KÄIGUS KONSULTEERIDA

Riskihinnangute koostamise käigus tuleb kindlaks teha allpool loetletud huve esindavad sidusrühmad ja neid teavitada. Igal sidusrühmade grupil võib olla piiramatult arv esindajaid. Loetelu ei ole ammendav ning tuleb kindlaks teha ka teised sidusrühmad, kes on olulised riskihindamiseks riigi või piirkonna tingimustes, ning neid teavitada (vt jao „Riskihinnangute koostamise ja läbivaatamise menetlusnõuded“ punkt 5.3).

1. Majanduslikud huvid

- a) Suurte, keskmiste ja väikeste metsade omanikud ja/või majandajad; suure, keskmise ja väikese intensiivsusega majandatavad metsad;
- b) maa omandi- ja kasutusõiguste omanikud, sealhulgas maaomanikud;
- c) metsatöödega (sh raiega) seotud töövõtjad;
- d) metsatöölise ja metsatööstuse esindajad;
- e) sertifikaatide omanikud, kes on seotud Riskiteabe Liidu (Risk Information Alliance) osalisorganisatsioonidega.

2. Sotsiaalsed huvid

- a) metsamajandamise ja sellega seotud tegevuste sotsiaalsete aspektidega tegelevad või nendest huvitatud valitsusvälised organisatsioonid;
- b) metsatöölised;
- c) rahvusvahelised, üleriigilised ja kohalikud kutseliidud/ametiühingud;
- d) metsamajandamisega seotud või sellest huvitatud kohalike kogukondade esindajad, sealhulgas need, kes on seotud KKVdega 5 ja 6;
- e) põlisrahvaste ja/või traditsiooniliste rahvaste esindajad (kui nad on olemas ja/või omavad õigusi), sealhulgas need, kes on seotud KKVdega 5 ja 6;
- f) puhkemajanduse huvide esindajad;
- g) sooliste küsimustega tegelevad organisatsioonid.

3. Keskkonnahuvid

Metsamajandamise keskkonnaküsimustega tegelevad või nendest huvitatud valitsusvälised organisatsioonid. Konsulteerimine peaks käsitlema järgmisi valdkondi ja erialasid:

- a) bioloogiline mitmekesisus;
- b) vesi ja muld;
- c) keskkonnaga seotud kõrgeid kaitseväärtused;
- d) kohalike kogukondade, põlisrahvaste ja traditsiooniliste rahvaste esindajad.

4. Riigis tegutsevad FSC akrediteeritud sertijad

5. FSC töörühmad ja/või standarditöörühmad

6. Riigisisised ja rahvusvahelised FSC liikmed

7. Kohaliku arengu projektid

8. Valitsus- ja jõustamisasutused

9. Jao „Riskihinnangute koostamise ja läbivaatamise menetlusnõuded“ punktis 2.6 nimetatud eksperdid

10. Teadusasutused ja ülikoolid

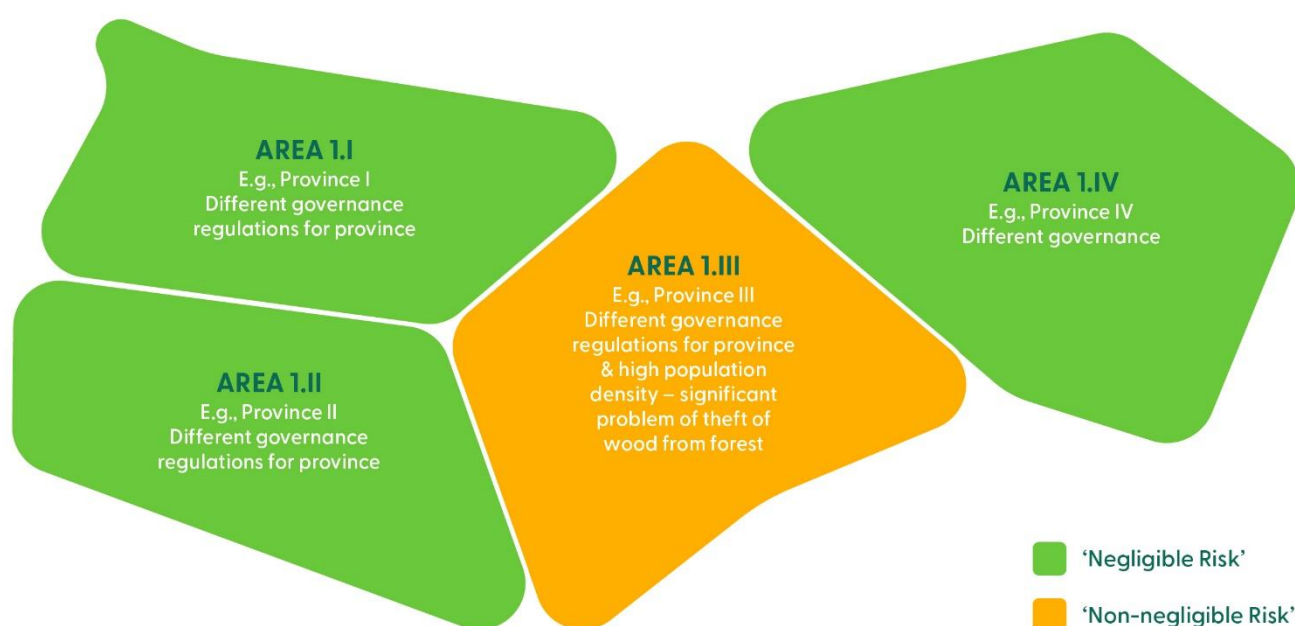
11. Riskiteabe Liidu (Risk Information Alliance) osalisorganisatsioonide riigi- ja regioonibürood.

2. LISA. RISKIHINDAMISE NÄITED GEOPOLIITILISE ULATUSE JA ALLIKALIIKIDE ALUSEL

1. NÄIDE

Taustteave

Riik on jagatud neljaks haldusüksuseks, millest igaühel on erinevad haldusnormid. Igas haldusüksuses kohaldatavad õigusaktid on kindlaks määratud. Õigusaktide jõustamise hindamine näitab, et I, II ja IV haldusüksuses seadust täidetakse, kuid suure rahvastikutihedusega III haldusüksuses on andmeid, mis viitavad olulistele probleemidele seoses metsavargustega.

Joonis 2. Riskide kindlaksmääramine geopoliitilise ulatuse alusel.

Riski vähendamine

Ala 1.III

- Riskivähendamismeetmete näited märkimisväärse riski puhul: puidu hankimine seaduslikult asutatud metsamajandusettevõtetest.

Tõendusmaterjali näited:

- Tarnija dokumendid kinnitavad seaduslikku raieõigust päritolumetsas.³⁵
- Selliste tarnijate kõrvalejätmine, kes ei esita tõendeid seadusliku raieõiguse kohta.

³⁵ Päritolumets tähendab sõltuvalt selle termini kasutamise kontekstist majandamisüksust või tarneüksust.

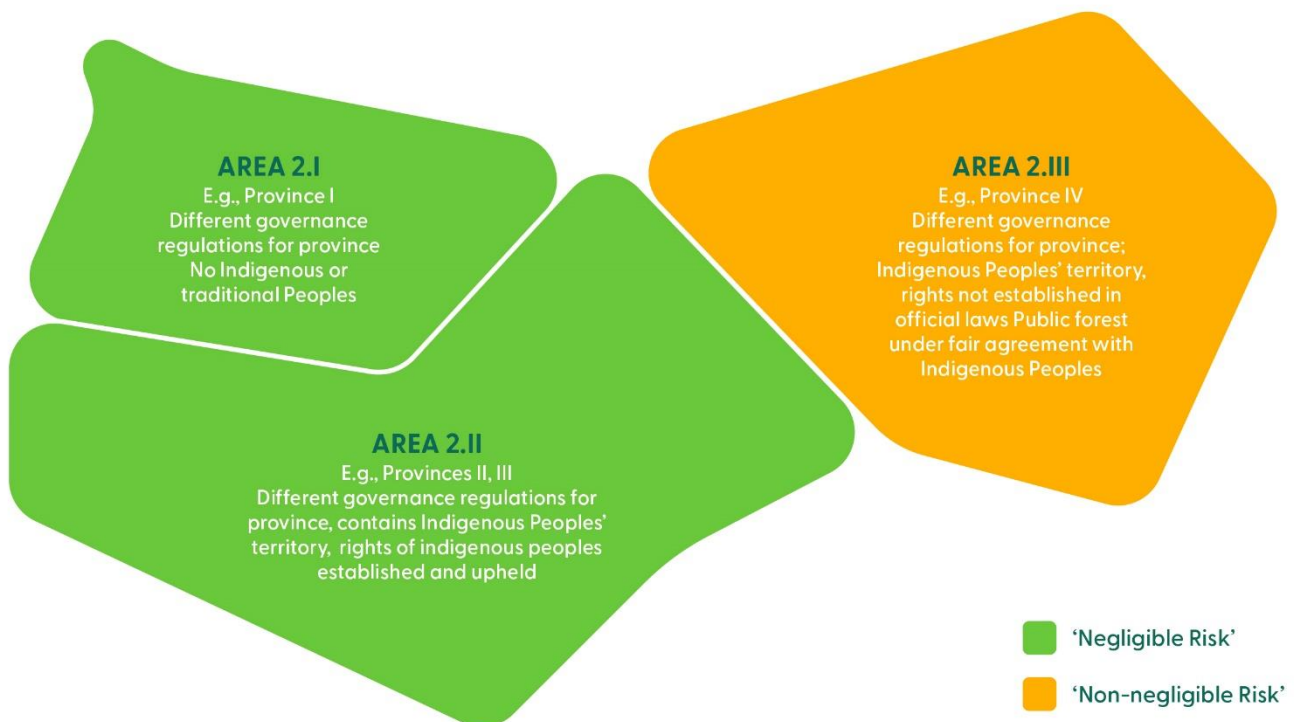
2. NÄIDE

Taustteave

See näide põhineb 1. näites käsitletud riigil. Uurimine ja andmeanalüüs näitavad, et sotsiaalküsimusi käsitletakse eri haldusüksustes erinevalt, nii et ulatus määrati kindlaks haldusjaotuse alusel.

I haldusüksuses ei ole põlisrahvaste ja/või traditsiooniliste rahvaste olemasolu kinnitatud ega tõenäoline. See on hinnatud vähese riskiga alaks. II ja III haldusüksuses on kinnitatud põlisrahvaste olemasolu. Nende hulgas on rändhõimud, kes rändavad regulaarselt kahe haldusüksuse vahel. Ristkontroll 1. näites tehtud riskihindamisega kinnitab, et põlisrahvaste õigused on kehtestatud ja jõustatud. Puuduvad andmed, mis osutaks konfliktidele kummaski haldusüksuses, seega on ka nende riski hinnatud väheseks. Pange tähele, et 1. näites kindlaks tehtud varguse probleem III haldusüksuses ei ole käesoleva näite puhul otseselt seotud sotsiaalsete õigustega.

IV haldusüksuses on kinnitatud põlisrahva olemasolu. Kehtivad õigusaktid põlisrahvaste õigusi ei käsitle ja puuduvad ka muud põlisrahvaste õigusi kaitsvad eeskirjad. Selle riski vähendamiseks on vaja rakendada eelnevat vabatahtlikku ja teadvat nõusolekut ning selle kohta tuleb esitada tõendid asjaomaste põlisrahvaste esindajatega sõlmitud lepingute kujul. Sel alal majandavad metsi eraomanikud ja avalik-õiguslikud asutused. Riigimetsade kohta on metsamajandajate ja põlisrahvaste esindajate vahel sõlmitud erikokkulepped, millega tagatakse eelneva vabatahtliku ja teadva nõusoleku rakendamine. On tõendeid, et nendest kokkulepetest peetakse kinni. Erametsade kohta sellist kokkulepet sõlmitud ei ole. Ala hinnatakse riigimetsade osas „vähese riskiga“ ja muude metsade osas „märkimisväärse riskiga“ alaks.

Joonis 3. Riskide kindlaksmääramine geopoliitilise ulatuse ja allikaliikide alusel.

Riski vähendamine

Ala 2.III

- *IV haldusüksuses määratud risk:*
- *Riigimets – vähene risk*
- *Muud metsad – märkimisväärne risk*

Riskivähendamismeetmete näited märkimisväärse riski puhul:

- *tarnija dokumendid, mis kinnitavad, et metsamajandajate/-omanike ja põlis- või traditsiooniliste rahvaste vahel on päritolumetsa³⁶ tasandil olemas kokkulepe, mis tagab eelneva vabatahtliku ja teadva nõusoleku nõuetekohase rakendamise.*

³⁶ Päritolumets tähendab sõltuvalt selle termini kasutamise kontekstist majandamisüksust või tarneüksust.

FSC International – Performance and Standards Unit

Adenauerallee 134

53113 Bonn

Saksamaa

Telefon: +49 -(0)228 -36766 -0

Faks: +49 -(0)228 -36766 -65

E-post : psu@fsc.org